

MUSOR

európai
kedd

nyű zene. 18.30: Fel
lönység. 19: Angol
vetem. 20: Rádió-
vasas.

Országos Postás-
re. 9.30: Hírek. 12:
gyetemi templom.
12.05: Hangver-
: Pontos időjelzés.
: Hírek. 3.30: A
-oraja. A játékos-
4.45: Pontos idő-
s. hírek. 5: Börzső
Piero és Pieretti.
r. 5.30: A magyar
algeezred zeneka-
az angol parkból.
sta. 7: Toll Árpád
ak hangversenye.
Stúdióból. 10: Pon-
ásjelentés, hírek,
vlemény: klasszi-
cselemek.

giáték.
shár: Eva c. ope-
gverseny.
r.
gner: Nürnbergi
feivonás egy rész-
verseny. 22.30: Ro-
ték. Schumann.
: Rytel: Ujola c.
koztató est. 22.15:
ünnep közv.
rseny.
észenekarhang-
Bastien et Basti-
y: A három mus-
zene.
oton.

nus 25
őzenekar. 18.30:
k. 19: Gramofon.
20.30: Felolvasás
énekes dalestje.
seny. 21.45: hírek.
nyedgyalgeezred
nye. 9.30: Hírek.
12.25: Hírek. 1:
rásjelentés. 2.30:
folyam. 4: Kele-
A világ legna-
45: Pontos idő-
hírek. 5: Kertész
t-szemért. Talál-
Országos Tiszti-
15: Gyorsírási
szleték és kerin-
elzés. időjárásje-
na Farkas Jenő
hangversenye a
orgonán. 20.50:
: A trojaiak e.
koztató est.
ikus operettek.
ne. 21. Kamaras-
Verdi: Szielhai
5: A tenger
lynia kikötőből.
tüzene.
hangv.
est.
zene.

C-moll vonós-
vak est. 21.02:
áték. Schubert:
Rögtönzött ke-
lok. 21: Kerin-
s. 21.35: Orlov-
hangv. 20.30:
5: Szláv dalok.

Elismert és be-
bizonyíthatóság
a legmegbízha-
tobb teljes ga-
ranciat nyújt.
Kapható minden
gyógyszertárban
drogériában és
illatszertárban.

XIII ÉVF. * SZAM 138
Cinj—Kolozsvár, 1930
június 25 Szerda
5690 ÉV - SZIVAN 29

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/929

Ara 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Új Kelet az egy
és bánati zsidós
napilap.
Cikkeink utánnon
forrás megjelölésév
meg.
Kéziratokat nem kü-
és megőrzésükre sem

Ramasetter Robert

BUDAPEST

szerekesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ARAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

Az itáliai tüzfészek

A világháború alatt Szerbia, Albánia és Bulgária érdemelték ki koronként a „balkáni tüzfészek” elnevezést. A macedón kérdés, a váltakozó orosz, osztrák és angol befolyás, mely a Balkánon, főleg pedig Szerbiában és Bulgáriában érvényesült; ezeket a kezdetleges társadalmi és politikai struktúrájú országokat állandóan háborus feszültségben tartották s nem véletlen hogy a világháború tüzmadara is Szerbiában repült fel, hogy a szárnyairól lehulló pernyéivel az egész civilizált világot felgyújtja.

Azok a politikai, nemzetiségi és főleg gazdasági természetű ellentétek, amelyek a két balkáni háborúban véres leszámolásokra, a világháborúban pedig szinte vulkánikus erejű megárazkodtatásokra vezettek: a békeszerződésekkel megpecsételt új balkáni államalakulásokkal nagyjában megoldódtak, vagy legalább is viszonylagos nyugalmi állapotokat teremtettek a „tüzfészekben”.

Es ha a macedón kérdés még ma is jelentkezik egy-egy véres kilengésben, ha Jugoszlávia még mindig nem adta is fel albániai aspirációját, — a „beteg ember”, értsd Törökország kiszorulása a Balkánról: az elviselhetőség állapotát teremtette meg a hirtelen fejlődésre lendült balkániai országokban. Ma csaknem teljes biztonsággal elmondhatjuk, hogy a balkániai államok politikai életét nem őrli meg a területi aspirációk komorsága; inkább az új statusquo fenntartásának gondja az, ami a balkáni külpolitikát foglalkoztatja.

A régi „tüzfészek”, mely annak idején az európai egyensúlyt állandóan veszélyeztette, vagy legalább is alkalmat adott az agresszív diplomáciai eselszövéseknek arra, hogy háborus szándékaikat a balkáni egyensúly megvédésének kifogásával leplezze, most háliába tolódott át.

A fascista imperializmus immár hatodik éve nyugtalanítja Európát amugy is labilis béke-akarátát s azt az új egyensúlyt, melyet inkább mond vaesináltsága, mint őszintesége és komoly elszántsága tart fenn; inkább a félelem kényszere visel rá gondot, mint a politikások őbersége és beesületes elszánsága. A fascista törekvések éle pár évvel ezelőtt még Jugoszlávia felé irányult és ma — balkáni vonatkozásban — Albániát tartja bilincseiben. Csak természetes, hogy a fascista balkáni hegemonia törekvéseinek kény szere alatt Jugoszlávia Franciaország felé keresett védelmet, amit annál is inkább megtalált, mert az olasz imperializmus Franciaország határai felé is a sanda mézáros tekintetével pislantott.

Ez a sanda tekintet most egészen nyíltra, egészen leplezetlenül változott. Turatti, az olasz fascista párt főtitkára Rómában nagy beszédet mondott, amelyben a kellően doppingolt tömegek állandó üdvivalgása közepette bejelentette, hogy Olaszország és Franciaország között a háboru elkerülhetetlen s e háboru gyümölcseként Savoya és Nizza kell hogy Olaszország ölébe hulljon.

Aki ismeri az olasz viszonyokat, az tudja, hogy a fascista párt és az olasz kormány kiegészítői egymásnak s amit

a párt főtitkára mond, — azt félhivatalosan az olasz kormány mondja. Turatti nem véletlenül szölte el magát s ha más nem is, az a célja megvolt beszédének, hogy Franciaország felé fenyegetést küldjön s Európát alarmirozza. Hat év óta a nacionalista tömegek a lázas ígéretek és a nacionalista szölamok extázisában élnek. Az ígéretekben még semmi sem teljesült be, ellenben a belső politikai krízis egyre nő, a gazdasági válság és pauperizmus egyre sürűbb rendeket vág a középosztály soraiban. A belső elégedetlenség fokozódása pedig az önkényen alapuló kormányrendszereket mindenkor a háborus megoldások felé terelte, amire a cári Oroszország története nyújt fölösen sok bizonytságot.

Ma Olaszországban se komoly ellenzék, se jelentős kisebbségek nincsenek, akik ellen a belső elégedetlenség pogrom-hangulatát lehetne fordítani. Nines más megoldás, mint a háboru,

annak ellenére sines, hogy ez a háboru igen veszélyes kilátásokat nyújt a fascista Olaszország számára.

Nagyon veszélyes kilátásokat, mert hiszen az olasz militarizmus éle ezuttal Franciaország ellen irányul, mely tudvalevőleg a kontinensen a legerősebb katonai hatalom s egyben gazdaságilag is a legkonszolidáltabb ország. S az sem kétségtelen, hogy egy olasz-francia háboru esetén az egész európai közvélemény a megtámadott, demokratikus Franciaország mellé állana. Anglia, mely ma legerősebb ellenlábasa Olaszországnak, a Földközi tengeren is Franciaországot támogatná s ebben a háboruban még Németország is Franciaország mellett állana, melynek győzelme visszazserné számára elvesztett gyarmatait.

Hogy Olaszország háborus esélyei milyen gyenge lábón állanak, arra jellemző Fritz Adlernek, a szocialista internacionálé főtitkárának legutóbbi kijelentése is, mely szerint Európa szocialista munkássága, bár a feltétlen háboruellenesség álláspontján van: a fascista Olaszország leverésére nem-

csak fegyvert foghat, de egyenesen kötelessége fegyvert fognia.

Hogy Turatti ennek ellenére mégis a „tüzfészek” jellemző frazeológiáját hangoztatja, — az csak azt bizonyítja, hogy a fascista Itália olyan belső és külső krízisbe jutott, melyből nem tud kilábalni s most már kénytelen a vabanque eszközáhez folyamodni. A háborukat nem kizárólag anyagi és hatalmi érdekek robbantják ki, hanem sokszor a kétségbeesés is. A fascizmus Olaszországban nem fújhat visszavonulót, mert ezzel polgárháborut és gazdasági összeomlást idézne fel, ami szörnyű konzekvenciákkal járna vezetőire. Kénytelen tehát a sötétbe ug-rani, kénytelen magát rábizni az esetlegességre és a véletlenre, mely annyi megoldhatatlant megoldott már.

A belső „tüzfészek”, mely ma Itália levegőjét a szokottnál is hevesebbre fűti — ugy élesíti fel a kifelé irányuló tüzfészek hevét is, mely hogy mikor robbantja fel a puskaporos hordót, — még nem tudják, de nem lehetetlen, hogy igen hamar, vagy legalább is a kelletténél hamarabb. (s. l.)

„Zita exkirályné távol áll a restaurációs pucs-törekvésektől”

Az exkirályné udvarmesterének nyilatkozata egy szociáldemokrata lap munkatársának

Brüsszel, június 24. A Peuple szociáldemokrata lap munkatársa a steenockerzelei kastélyban beszélgetést folytatott Zita exkirályné főudvarmesterével, aki a beszélgetés során megáfolta azokat a híreket, mintha a magyarországi Habsburg-restaurációs törekvések Belgiumból indulnának ki.

Zita exkirályné nem él vissza a belga kormány vendégbarátságával és távol áll tőle, hogy puccskísérletek érdekében titkos összeesküvéseket szöjjon. Az exkirályné környezetéből hangoztatták azt is, hogy azok a magyarok, akik az utóbbi hetekben a steenockerzelei kastélyban megfordultak, a volt uralkodó

özvegyének személyes ismerősei és kizárólag sorsa és hogyléte iránti érdeklődésből keresték fel az exkirálynét.

Páris, június 24. A déli lapok közlése szerint Zita exesaszárné a közeli napokban Steenockerzeleiből Spanyolországba utazik.

Deficittel fenyeget az 1930. évi költségvetés is?

Saját zsirjában fullad meg a romániai mezőgazdaság. Szakkörök véleménye szerint Románia gazdasági válsága még nem érte el tetőfokát

(Bucuresti—Bukarest, június 24. Az Új Kelet tudósítójától). Sărăteanu és Miron patriárcha, volt régensek másfélmillió nyugdíja éles vitát provokált a kamara tegnapi ülésén. Nemcsak az ellenzéki pártok reprezentánsai, de sok többségi képviselő is felszólt az ellen, hogy a volt régensek érdemeit anyagilag rekompenzálja az állam. Különösen a szociáldemokraták támadták élesen a törvényjavaslatot. Szónokuk: dr. Lucian Sándor elsősorban az ország súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetére való hivatkozással kérte a javaslat visszavonását. Lucian kijelentette többek között, hogy Madgearu iparügyi miniszter elismerte a kamara előtt, hogy az állam az anyagi összeomlás küszöbén áll.

— Ezt én nem mondtam — pattant fel Madgearu — a költségvetési deficit és az anyagi összeomlás veszedelme között mélyreható nagy különbség van.

A termés értékesítésének problémája

Madgearu replikája politikai körökben élénk kommentálásra adott alkal-

mat. Egyesek szerint ugyanis a volt pénzügyminiszter kijelentésében elismerte, hogy az 1930. évi költségvetés is deficittel fenyeget. Az állam pénzügyi helyzete valóban nem a legrözsább. Bár az elmúlt évhez viszonyítva, az állami inkasszó valamelyes haladást mutat fel, a bevételek még mindig messze elmaradnak a kétségtelesen túlmagasra taksált előirányzattól. Minden jel arra mutat, hogy a gazdasági válság még mindig nem érte el tetőfokát. Ebben a pillanatban ugyanis 250 ezer vagon gabona vár értékesítésre az elmúlt évi termésből és a régi királyságban, valamint a Bánátban már megkezdődött az új termés aratása. A mezőgazdasági termékek értékesítésének lehetősége részint az egész Európában dúló válság, részint pedig a súlyos szállítási és kiviteli illetekek miatt fölöttébb problematikus. Milliárdos értékek mennek így módon veszendőbe, ugyanakkor, amikor Jugoszlávia — ahol a terminus-üzlet meg van engedve — a még lábón álló termést is eladta már.

Szomorú perspektívák

A helyzetet különösképpen az su-

lyosbitja, hogy az előző kormányok hatalmas deficitjéből még mindig maradt néhány lefedezetlen milliárd. Míddön ugyanis a kölcsöntárgyalások meg kezdődtek, a pénzügyminisztérium maga sem volt tisztában az állami tartozások összegével és így nem tudhatta, hogy milyen összegre van szükség a tartozások kiegyenlítéséhez. A könyvelési osztály igazgatói Bratianu Vintilától való félelmükben nem merték az igazat megmondani és Románia megbizottai olyan számokat prezentáltak a külföldi pénzeszoportoknak, amelyek nem feleltek meg a valóságnak. Ennek eredménye az lett, hogy a stabilizációs kölcsön nem fedezte a ténylegesen fennálló tartozásokat és még mindig egy jó néhány milliárdra rugó deficit súlyosbodik az államháztartás mérlegére. Ebben a deficitből fakadnak az 1930. évi költségvetés nehézségei is. Szakkörök véleménye szerint, amennyiben őszig nem sikerül akár mezőgazdasági hitelintézet révén, akár más uton biztosítani a termés értékesítésének lehetőségeit, ugy a romániai nemzetgazdaságra az eddiginél is szomorubb perspektívák várnak.

A Reinitz-eset tíz éves évfordulója

Rosmarin Márkus, Reinitz első áldozatának édesapja elmondja fia halálának tragikus történetét

Rosmarin Márkus azt állítja, hogy Reinitz cigányszülőktől származik. Egész vagyonát fia halálának megtorlására költötte el, aki most Erdély zsidóságának segítségét kéri

Cluj—Kolosvár, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). Őszhajú, szakállas ember állított be ma délután szerkesztőségünkbe. Mozdulatlan, a bemutatkozásán egyszerű, nemes tartásán meglátott az egykor jómódu polgár. De valami idegenszerű, valami röstellkedő vonás húzódott meg fanyarul szája mögött — Rosmarin Márkus vagyok.

A név ismerős volt.

Tíz éve már...

— Ne tessék sokat kutatni az emlékei között. Maga bizonyára látott engem Szatmáron, azon a bizonyos szomorú tárgyaláson. En vagyok az a Rosmarin akinek a fia Reinitz első áldozata volt. Tíz éve éppen.

Most már visszaderengett Rosmarin képe. A szatmári tárgyalásokon, de már előbb, a nyomozás során is Rosmarin nevét lehetett leggyakrabban hallani. Valami különös fanatizmussal akarta kinyomozni ennek a sajátos bűnözőnek minden kapcsolatát, származásának rejtekeit, nem akarta hinni, hogy zsidó ember ágyékából gyilkos származzon. A jámborok következetességével kutatótt. Előbb, hogy megtorolja gyermeke gyilkosságát, aztán, hogy kiirtsa a zsidó népből Reinitzot. És ez a kettős igyekezet az egykor gazdag, milliósokkal dolgozó kereskedőből megtört, boldogtalan bolyongót csinált.

Szép zsidó családi boldogság

— A tárgyaláson — beszéli szemüvegét törülgetve — nem lehetett a dolgokat úgy elmondani, ahogy belülről láttam őket. A bíróság előtt a tiszta tények fontosak. De szeretném, ha maguk kellő megvilágításban látnák a dolgokat. Nem idejét múlt dolgok, tessék elhinni! Nevezetes évforduló ez, kérem.

Rosmarin Márkus leereszkedett egy székre és elmondta élete összeomlásának regényét.

A sikerült gyermek

— Huszonkét éves voltam, amikor Erdőben megházasodtam 38 évvel azelőtt. Azóta lakom ott. Fűszer és rőfőszületem kitűnően ment, jómódu ember voltam, dolgos családdal, hal'istennek, sikerült gyermekekkel. Milliókra rugó összegekkel dolgoztam. Jenő fiam a jesiván tanult. Önállóan gondolkodó, jó ítéletű, jóérzésű fiú volt, 13 éves korában már önálló halachisztikus előadást tartott. Később, amikor bevettem az üzletbe, mindennap tanult és képezte magát. Ez a gyermek a család szeméjéje volt. Anyja az elvesztése feletti bánatában halt meg. Így maradtam felöltött négy leánnyal és egy másik fiammal.

Kis szünetet tart, az érzések árja megröhanja, a torka összeszorul.

Jenő eltűnik

— 1920-ban volt, nemsokára tíz éve, június 28-án, amikor Jenőt üzleti ügyben elküldtem Váradra. 1200 dollárt adtam neki, hogy vásároljon textilt. Megállapodtunk, hogy legfeljebb három napig marad távol, aztán minden körülmények között hazajön, sürgős ügyek várták. Azonban sem harmadnap, sem negyednap nem jött meg és értesítést sem küldött. Aggódva átmentem a közeli Szatmárra és érdeklődtem a kereskedőknél, akik akkor sokan utaztak Várad felé, nem látták-e valahol fiamat? A nyolcadik napon mondták nekem Wohl Henrik szatmári vaskereskedő, hogy egy héttel ezelőtt utazott Jenővel Váradra és vissza is jött harmadnapra. Láttam két jegyet váltott, az egyiket egy vörösszakállu embernek. Nagykárolyban Jenő leszállt az ismeretlen szakállas emberrel. Kédeztem tőle, miért nem jön Szatmárra, mire azt válaszolta, hogy dolga van ezzel a „bácsival”.

Persze a legközelebbi vonattal elutaztam Nagykárolyba, ahol Sámuelné kóser vendéglőjében érdeklődtem, nem

volt-e ott a fiam. Az asszony azt válaszolta, igenis ott volt pénteken. Megébedelt, de sietett és azt mondta, hogy egy bácsi várja, akivel átmegy Magyarországra. Hozzátette, hogy vasárnap visszajön.

Senki sem jelentkezik

— A dolog aggasztott. Kívánsi voltam, Jenő miért nem értesített. Izgalomban multak a napok. Bementem megint Szatmárra a Szamos című laphoz, hirdetést tettem közé és 10 ezer korona jutalmat ígértem annak, aki a fiamat megtalálja. Átmentem Debrecenbe, itt is leadtam a lapokba hasonló hirdetést. Öt hónapig vártam, senki nem reagált sűrűn megjelent felhívásaimra.

— December 18-án sürgőnyt kaptam Kaufmann Jenő és Fia cégtől Károlyból. — Jöjtek fiam érdekében haladéktalanul — sürgönyözte. Az első vonattal Károlyba utaztam kisebb társaságban. A vonat a hajnali órákban érkezett meg Felzavartam Kaufmann. Elmondta, hogy Reszege-Piskoltnál, a román-magyar határon holttestet találtak, amely valószínűleg a fiamé. A hír lesújtott, két óra hosszat nem is tudtam magamhoz térni. Átmentem Piskoltra, ahol egy Katz nevű koresmáros informált. A község kondása valahol elkalandozott a dísznócsordával. A dísznók a homokból kirturkát egy fiatalember hulláját, akiről azonnal nyilvánvalóvá lett, hogy zsidó, ingje felett „leibeidakli” volt. Kocsit vettem és bejártam a hivatalokat, szerettem volna, ha exhumálják a holttestet. Ezt azonban a hatóságok nem tartották szükségesnek. Elhelyezett megmutatták megboldogult fiam ruháját, ingét, dohánytárcáját, cipőjét és azt a selyemnyakkendőt, amit jegybelépésekor vettem neki. Jenő ugyanis vélegénye volt egy barátom leányának.

Az első nyomok

Rosmarin Márkus ettől kezdve Scherlock Holmesi detektív buzgalommal vette rá magát a nyomozásra. Előbb a községben keresett fel minden nyomot. Megtudta, hogy egy 64 éves, Oláh Já-

nos nevű dinnyecész eldieskedett előtte, hogy nem kellett volna neki esősznek maradnia, még a nyáron egy fiatal és egy öreg, vörös szakállas zsidó jött ki hozzá, hogy a román-magyar határon lévő kalibában megszállhassanak. Hajnalban ugyanis át akartak „lőgni” Magyarországra. Ő helyet adott nekik és adott még egy pokrócot is. Amikor lefeküdtek, a fiatalabb a nagy fáradságtól nyomban elaludt. Ekkor a esőshöz lépett a szakállas idegen, félrehívta és ezt sugta neki:

— Nézze, ez a gazember most jött Amerikából, rabolt és gyilkolt és rengeteg pénz van nála.

Kést adott a esősznek, hogy vágja át az alvó fiatalember nyakát. Ezért az áldozatnál lévő pénzből 500 dollárt ígért. A esősz azonban a koresmáros előtt egyre hajtogatta, hogy nem követte el ezt a dísznóságot. Pedig ha megtette volna, feldegazda lenne, nem kéne esőszködni.

Rosmarin azonnal a hatóságokhoz ment, lecsukatta Oláh Jánost, akit reggelre át kellett volna vinni a szatmári ügyészségre. Éjszaka az öreg esősz a csendőrség börtönében felakasztotta magát...

Még öt áldozat

— Ebből nyilván arra kellett következtetnem, — folytatta Rosmarin — hogy az ismeretlen „vörösszakállas” fiam gyilkosa, vagy gyilkosságra való felbujtója volt. Tovább nyomoztam. És lassanként felbukkantak újabb eltűnt nevei: Lebovics, aki a Halmi melletti Patacon tűnt el, a naszói Nuszbecher, a szigeti Szmuk és Leichter és a nagy-károlyi Grosz Hermann. Végül Grosz Hermanné esete biztos nyomra vezetett.

1923 nyarán Grosz Hermann eltűnt Károlyból. Elutazása előtt azt mondta a feleségének, hogy üzleti ügyben át-megy Szatmárra. Minthogy ötödnapra sem jött haza, az asszony átutazott Szatmárra és érdeklődött Delmann Izidor nevű rokonánál, nem látta-e a férjét. „De igen, itt volt, — válaszolta — kért 50 ezer lejt azzal, hogy pár nap

FIGYELEM!

Megérkezett a Dréher Hagenmacher

Korona-sör ala Pilsen

Naponta friss csapolás a

„FLORIDA”-kertben

mulva 100 ezret ad vissza”. Delmann megkérdezte, miféle üzlet lehet az, amelynél ilyen gyorsan lehet 100 százalékot keresni. Grosz vonakodott felvilágosítást adni. Nem lehet, mondotta, mert annak a zsidónak, akivel az üzletet csinálom, kezét adtam. „Tekiesz kaf” még a szent rojtokat is átkötöttük a halgatás fogadalmának megerősítésére a kezeinken. En azonban — folytatta Delmann — nem adtam neki a kívánt összeget, mire ő haragosan távozott.

Az asszonynak ekkor eszébe jutott, hogy férje levelet írt nyole nappal hazulról való távozásra előtt Reinitz Jakab címére Szatmárra. Az asszony most rosszat gyanítva, elment Reinitzhoz, akinek arca erősen össze-vissza volt sebezve.

— Hová tette az uramat? — kérdezte sirva az asszony.

Reinitz ekkor ezt a cinikus választ adta:

— Rajtam keresi az urát? Inkább gondoljon saját magára! Nézzetek oda, a csunya asszony csodálkozik, hogy férje elment. Elment és keresett magának egy szép fehérrépet!

— Ha chászéd létre maga ilyeneket mond egy zsidó asszonynak, akkor maga gyilkolta meg az uramat — pattogott az asszony. Gyilkos, gyilkos, gyilkos!

Aztán megindult a hatósági eljárás Reinitz ellen. Reinitzot Nistor ügyész elé vezették és azóta egy percre sem került ki a büntető igazságszolgáltatás hatásköre alól.

Cigány sarjadék

— En tovább nyomoztam — mondotta Rosmarin Márkus. Átmentem Csehszlovákiába, Magyarországra és tisztáztam ennek a borzalmas embernek szerepét. Minden vagyonomat felemészítette a fiam meggyilkoltatása és bizony kol-dusbokra juttatott ez a nyomozás. Mert ma sem állok meg, ki akarom mutatni és ki is fogom deríteni, hogy Reinitz Jakab nem származott zsidó ágyékából. Be fogom ezt bizonyítani emberekkel, akik ismerték visszamenőleg a családját, az anyját, nagyanját! Kinyomoztam Reinitz előéletét, gyermekkorától kezdve. Lopott, esalt, sikkasztott, akkor is, ha nem volt rá szüksége. Verekedő, összeférhetetlen tolvaj volt, hamis bukás miatt le volt csukva a végén gyilkolt. Energiámat és vagyonomat emésztette fel a sok utánjárás. Sok zsidó ember életét mentettem meg. Ha nem nyomozom ki Reinitzot, ki tudja, hány ember esik még áldozatul ennek a bestianak. És nyomozni fogok továbbra is a zsidó becsület érdekében. Ki fogom mutatni, hogy cigány-sarjadék Reinitz Jakab. Nem zsidó, nem zsidó!

Rosmarin Márkus, örök gyásszal a szívében, négy felnőtt leánnyal maradt a világon, derek, dolgos leánnyal, akiket ki kell házasítani. A boldogtalan ember most Erdély zsidói között bolyong. Ime, tíz év után, hogy eltették láb alól a fiát, az egykor gazdag zsidó polgár gyermekeinek szerény hozományára gyűjt. Akinek érző szíve van, még a mai válságos viszonyok között is segítségére fog sietni a meggyötört öreg rajongónak: Rosmarin Márkusnak. Nem szabad engedni, hogy házról-házra menjen adományokat gyűjteni. Elmondotta, hogy valakinek a tanácsára elment Ábrahámhoz, a kórház-sorsjegy milliós nyerteséhez. Elment, hogy tőle, a könnyen meggazdagodottól kérjen. Háromszor ment és háromszor tért vissza az ajtóból. A torka mindig összeszorult. Rosmarin Márkus minden támogatást megérdemel.

Értesítés!

A híres

P. SASSO & FIGLI ONEGLIA (Italia) híres cég

OLIVA OLAJA

Romániában 1 kg.-os és fél kg.-os bödönök tartalmazó eredeti ládákban kerül piacra eredeti olaszországi csomagolásban. A Sasso-Olaj vagy elemézzel szavatolt tiszta olajbogyóból való. Kérje mindenütt a valódi Sasso-olajat és használja teljes bizalommal, ha jól akar táplálkozni. A Sasso-bödön firmája az alanti, az ajtóján írva van: Olio Sasso P. Sasso & Figli Oneglia. Óvakodjon hasonló bödönöktől, melyeken nincs rajta világosan a tartalmuk és a gyáros neve:

Sasso-bödön
zöld szín, kék és fehér
císozással.

NB. Minden országok minden orvosai, az összes zai-radékok között az Oliva olaj használatát ajánlják a legjobban, mivel ez a leghygieenikusabb és legtáplálóbb termék. Az Oliva-olaj, amellyel, hogy a szükséges kalóriák kifejlesztésével erőt ad az emberi szervezetnek, valóságos gyógyszer a gyomoroknak, májnak, beleknek stb. Ha jól akar élni, ha nyugalmat és egészséget akar otthonában, használja a SASSO Oliva-olajat.

DANTE PAOLINI

A Sasso-termékek kizárólagos képviselője egész Romániában

Bucuresti,

Str. Vasile Lascar 166.

Telefon 224-84.

Sürgőncim: „Sassollo”

A kémia legújabb vívmánya szerint fest, tisztít CZINK, Cluj

Dr. Fischer József 15 módosításával szavazták meg a biztosítási törvényt

Beterjesztették a kamara elé a telefonkoncesszióról szóló törvényjavaslatot

Bucuresti—Bukarest, június 24. A kamara ma délelőtti ülésén Seitan kéri az elemi iskolák számának szaporítását és általában az elemi iskolai oktatás reformját.

Popescu panaszkodik, hogy a neamtgyei tanítók még nem kapták meg májusi fizetésüket.

Popovici Mihály pénzügyminiszter kijelenti, hogy a fizetéseket pontosan adtak ki, lehetséges azonban, hogy vannak olyan megyék, amelyeknek kevés volt a bevételük és valamivel hátrálékban maradtak. Megteszi az intézkedéseket a hátrálék kifizetésére.

Breban a CFR siralmas helyzetéről szól, amelynek könnyvezetésénél valószínűsíti a káros konstatálhatót. Kéri a közlekedési minisztert, indítson vizsgálatot és a bűnösöket állítsa bíróság elé. Jumanca kérdezi, miért késik a társadalmi biztosításról szóló törvényjavaslat és kérdezi Pan Halippát, vállalja-e elődjének, Raducanunak erről szóló törvényjavaslatát.

P. Ioanitu szerint két javaslat kérelmezte már, de az egyiket a minisztertanács nem fogadta el, a másiknak nincs meg az előzetes szentesítése.

Jumanca megállapítja, hogy a legfőbb törvényellenző tanács az első javaslatához hozzájárult és így az beterveztendő volna.

Leon lupista kérdezi, mi a helyzete a bessarábiai tartományi igazgatóságának?

D. R. Ioanitu kérdést intéz a kormányhoz, milyen alapon történtek a Casa Muncii igazgatóság kinevezései és vajon megkérdőzték-e a munkásság képviselőit?

Ceasoglu lupista szerint a szinaiai kaszinó koncessziójának árlejtése gyanús. Vizsgálatot és az árlejtés megsemmisítését követeli.

Popovici pénzügyminiszter kijelenti, hogy a vonatkozó iratok még nem érkeztek be, biztosítja a Házat, hogy a törvényt respektálni fogja.

Ezután áttertek a napirendre, amelyen a RMS szervezetének módosító javaslatát szerepelt.

D. R. Ioanitu szerint helyes, hogy a rokkantaknak és hadiözvegyeknek kedvezményeket biztosítottak. Megállapítja, hogy a RMS személyzete három hatóság rendelkezésénél van alávetés és folytonos bizonytalanságban él, ami megmagyarázza a személyzet nyugtalanságát.

Popovici pénzügyminiszter szerint a benyújtott javaslat a stabilizálási költségek csökkentésére. A tisztviselők státuszát valószínűleg a saját testületük fogja módosítani. A tisztviselők érdekei biztosítva vannak. A javaslat megfelel a szükségleteknek és lehetővé teszi újabb költségek felvételét.

A kamara ezután részleteiben is megszavazta a javaslatot.

Megszavazzák a biztosítási törvényt

Bucuresti—Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén Iacobescu törvényjavaslatot nyújt be parlamentre, amely szerint a Fundatia Regele Mihai Fundatia Voivodul Mihai-ra változtatásuk.

Ezután a napirenden lévő, a biztosító társaságokról szóló javaslatot általános tárgyalás megkezdésére, majd áttértek a részletes vitára. Itt D. R. Ioanitu és Madgearu miniszter között szóváltás keletkezett, majd a javaslatot dr. Fischer József 15 módosításával megszavazták részleteiben is.

Ugyancsak megszavazták a lövésegyek ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot is.

Ezután Manoilescu miniszter beterveztette a Brassó—Bukarest műút építéséről szóló törvényjavaslatot, amely a Steward-céggel kötött szerződést ratifikálja.

Ugyancsak Manoilescu benyújtotta a

AZ ANGOL KORMÁNY FÖDERÁCIÓS ALAPON AKARJA UJJÁSZERVENNI INDIÁT

London, június 24. Az Evening News szerint az indiai alkotmányozó bizottság elkészített alkotmánytervezetet a föderális alapon akarja ujjászervezni Indiát. Főbb intézkedése még, hogy a tartományi kormány felelősséggel tartozik az indiai törvényhozásnak és tagjait nem az indiai miniszter, hanem az alkirály nevezi ki.

telefonkoncesszióra vonatkozó Morganfele szerződésről szóló törvényjavaslatot.

Allandósítják az interimáris bizottságokat

A kormány még valószínűleg ebben az ülésszakban betervezteti az interimáris bizottságokról szóló törvényjavaslatot. Ertesülésünk szerint a kisebbségi képviselők fel fogják szólalni a javaslatról és a legelőszóiban tiltakozni fognak annak beterveztése és elfogadása ellen. A javaslat valószínűleg törvényesíti az interimáris városi tanácsok működését, ugyanazon jogokat adva nekik.

Lázár Illés miniszterközi értekezlet elé tárta az inséges máramarosi lakosság kívánságait

Cserögkatolikus püspökséget állítanak fel Máramarosszigeten

Bucuresti—Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután a parlamentben Vajda, Manoilescu miniszterek, Andrei államtitkár, továbbá Lázár Illés és Breban marosmegyei képviselők hosszabb megbeszélést folytattak egymással. Lázár ez alkalommal több memorandumot nyújtott át a minisztereknek, a máramarosi lakosság vallási, gazdasági és kulturális problémáiról.

Ismertette a máramarosi katasztrófális munkanélküliség lesújtó eredményeit, a borsai és visói községi tanácsok ügyét, a sziget keréskedők memorandumát és a máramarosi utak állapotát, amelyek fő kerékkötői a megye gazdasági helyzetét javulásának.

Ezzel kapcsolatosan tárgyalt arról is, hogy Máramarosszigeten görög katolikus püspökség volna felállítandó. Er-

mint a választott tanácsoknak van. Ez kijátszása az alkotmánynak és az önkormányzatnak. Különösen kisebbségi lakosú városokban a legsúlyosabb igazságtalanság történik az interimáris tanácsok kinevezésével, amelyekbe a legritkább esetben neveznek ki kisebbségi tagokat. Minden modern államban a képviselők (tanácsosok) a választások után azonnal megkezdik tevékenységüket, tekintet nélkül a benyújtott felelősségre és petíciókra, míg nálunk természetesen nyújtanak be minden fórumán különféle panaszokat, hogy az interimáris bizottságok életét a városok alkotmányosan megválasztott képviselőinek rovására meghosszabbítsák.

Kingsford Smith ausztráliai pilóta Irországból oceánrepülő utra startolt

Amerikában aggódnak a „Dél csillaga” sorsáért. Négyen vannak utban a repülőgépen

London, június 24. Kingsford Smith oceánrepülő, aki a Dél csillaga nevével repülőgépen ma reggel amerikai oceánrepülő utra startolt a port-arrocki repülőtérről 5 óra 15 perckor szikratávíratban közölte, hogy elhagyta a nyugatirországi partokat és megkezdte az oceánrepülést.

A Dél csillaga 38 óras utra van el látva benzinnél, de valószínű, hogy már 23 óra alatt elérheti az amerikai partot.

Newyork, június 24. A lapok közlése szerint Amerikában aggódnak a Dél csillaga pilótájának, az ausztráliai Kingsford Smithnek oceánrepülési kísérletéért, mert az amerikai partok

hosszában a szélviszonyok rendkívül kedvezőtlenek és viharok kitörése várható.

A newyorki meteorológiai intézet vezetője még tegnap este is közölte az ausztráliai oceánrepülővel, hogy időjárási viszonyok miatt az oceánrepülés megkezdését nem javasolja és olyan időjárásprognózist foglalt a rádiogrammba, amelyből az időjárás rosszabbodásának lehetősége világosan kivethető.

Reggel óta a newyorki kikötő előtt százötven kilométeres sugarú félkörben heves széljárás mellett sűrű köd ter-

jed a tenger felett, ami az oceánrepülésnek újabb nehézséget jelent. Ezért egyik amerikai konzern felderítő és tankrepülőgépet rendelt ki a keleti partvidékre. A gépek pilótái ma éjjeltől permanens szolgálatban vannak, hogy az oceánrepülőt a part közelében valahol feltalálják, illetve, hogy gépének üzemanyagszükségletét még a levegőben pótolni lehessen, ha ennek szüksége mutatkoznék.

Londoni jelentés szerint az oceánrepülőgépet fedélzetén négyen vannak utban az Atlanti óceán felett. Eddig még egy hajó sem közölte, hogy a repülőgépet látták volna.

A ma kezdődő csorbai kisantant-konferencián a magyar Habsburg-restaurációs törekvéseket is megvitatják

Bécsben lesz a sajtó-kisantant központi irodája. Benes nyilatkozata a középeurópai helyzetről Mironescu érkezését mára várják

Párizs, június 24. A Temps szerint a kisantant-államok szerdán kezdődő konferenciáján meg fogják tárgyalni azokat az intézkedéseket is, amelyek a kisantant részéről egy magyarországi Habsburg-restauráció esetén válnának szükségessé. A lap prágai tudósítója jól informált helyről azt a közlést kapta, hogy Prágában nem tartják ki zártnak, hogy a restauráció felmerül s ezért a kisantant-államoknak már előre foglalkozniuk kell a problémával, nehogy készületlenül befejezett tények elé állítsanak.

A sajtó-kisantant kongresszusán az intézmény központi állandó irodája és főtájkarsága felállításának kérdését vitatták meg. Marinkovics és Mironescu külügyminiszterek érkezését holnapra várják a Csorba-tóhoz.

Prága, június 24. Benes cseh külügy miniszter a Tátrában nyilatkozott a lapok munkatársai előtt a középeurópai helyzetről. Kijelentette, hogy megítélője szerint a középeurópai államok közötti surlódási felületek esőkenést mutatnak, ami a pénzügyi és gazdasági problémák elintézésének tulajdonítható. Benes hangoztatta, hogy a kisantantnak meg kell teremtenie az új együttműködési formákat Ausztriával, Magyarországgal és más szomszédos államokkal is.

A Bohemia prágai lap közlése szerint tegnap a kisantant sajtóértekezletén az összes delegátusok a sajtó-

kisantant központi irodájának székhelyül Bécest javasolták és ezt a konferencia el is fogadta. A határozatot egyhangulag hozták meg ebben a kérdésben. Bécs központi fekvése, továbbá a megfigyelésre és hirtovábbításra alkalmas volta miatt is teljesen megfelelő a célnak. A sajtó-kisantant minden nemzete egy-egy tagot fog delegálni a Bécsben felállítandó titkárságba. Ma a sajtó-kisantant a magyarországi revíziós törekvések és a megélénkült legitimista propaganda ügyével foglalkozott. Este a sajtóértekezlet befejezi munkálatait.

Prága, június 24. A morva birodalom megalapításának évfordulója ünnepeit Nyitra akarták megrendezni. A kormány kitért az ünnepek rendezése elől, mert a történet-tudósok véleménye az alapítás időpontjának tekintetében nem egységes. Az ünnepeket az a hivatás is lenne, hogy dokumentálja a tényt, hogy a csehek és a tótok már alkottak együttesen birodalmat.

Gyermeknyaraltatás

á Püspökfürdőben e hó 26-tól. Hízó, nap és légkúra. Állandó német tanárnői felügyelet. Olcsó díjazás.

Schwartz Menyhért német orv. zsidó leánynevelő intézete Oradea Szaniszló-u 13

ELEM!

ber Haggemacher

na-sör
ilsen

ss csapolás a
A " kertben

vissza". Delmann
e üzlet lehet az
rsan lehet 100 szá-
szos vonakodott fel-
em lehet, mondotta,
ak, akivel az üzle-
tam. „Tekiesz kar”
at is atkötöttük a
nak megerősítésére
tanban — folytatta
tam neki a kívánt
agosan távozott.

kor eszébe jutott,
t nyolc nappal ha-
ellőtt Reinitz Jakab
Az asszony most
lment Reinitzhoz,
ssze-vissza volt se-

amat? — kérdezte

a cinikus választ

az urát? Inkább
ára! Nézzetek oda,
csodálkozik, hogy
és keresett magá-
pet!

re maga ilyeneket
nyznak, akkor ma-
uramat — patto-
kos, gyilkos, gyil-

a hatóságai eljárás
zot Nistor ügyész
a egy percre sem
gazdagszolgáltatás

Cigány sarjadék

oztam — mondotta
ntement Csehslzo-
agra és tisztáztam
mbernek szerepét.
felemészttette a
sa és bizony kol-
a nyomozás. Mert
akarom mutatni
eni, hogy Reinitz
ott zsidó agyká-
nyitani emberek-
szamenőleg a csa-
gyanyját! Kinyo-
életét, gyermek-
t, esalt, sikkaszt-
volt rá szüksége,
etlen tolvaj volt,
volt esukva s a
támat és vagy-
a sok utánjárás.
mentettem meg.
ki Reinitzot, ki
k még áldozatul
nyomozni fogok
esület érdekében.
gy cigány-sarja-
nem zsidó, nem

örök gyásszal a
leánnyal maradt
gos leányokkal,
ni. A boldogta-
ly zsidói között
an, hogy eltették
szor gazdag zsidó
szerény hozomá-
erző szive van,
viszonyok között
ni a meggyőzött
marin Márkus-
ni, hogy házról-
okát gyűjteni,
lakinek a taná-
hoz, a kórnáz-
séhez. Elment,
eggazdagodottól
t és háromszor
A torka mindig
Márkus minden

Cluj

A „köztársasági“ Bécs

Klinikák, gyógypedagógiai intézet

Nehezen nevelhető gyerekek -- nehezen nevelhető felnőttek

Bécs, június 24.

Finom tintába kellene mártani a tolat s szépen kérnem a szédőgépet, puha, neveltető, ironikus betűkkel szedje ki e szót: köztársaság. Mert erre felé... De várjunk, szép sorjában.

A város színe fehér-piros. A lobogók ünnepnapon, ha szép idő van, elterpeszkednek büszke színeikkel, de ha szél fúj, akkor hol a fehér van fenn, hol a piros. (És hol a piros?) Szép színek, mint a virágoké. S ha nagyon fúj a szél, a levelek röpdöcsnek a zászló körül, a zöld szín a többiek fölé kerül. Muszolini örömmel látta.

Hogy is volt csak? A napokban Bécs ünnepelte a Habsburg-dinasztia fennállását. Vagy volt fennállás. Ez érthető. Vannak itt császárhü emberek, ünnepelek. Ugyis kevés az ünnep mostanában. A dolog pikantériáját azonban az adja meg, hogy az ünnepélyre szóló meghívókat — a kancellári hivatal állította ki. Tehát hivatalosan ünnepelek. Igaz, hogy válogatott társaság és diszkrét helyen (a Szent István templomban), de aki kinn van, mintha érezné, hogy honnan fúj a szél...

A központi egyetem előcsarnokában a Névtelen Katona márványszobra fekszik. Teleagatva koszorúkkal. Előnyújtom a nyakam: a német diákság koszorúja. Jobbra csavarom: Wiener Hochschule. Mellette: Saxonia. Utána: a rektorok koszorúja. És a szombati diákközpontok, párba — mintha a középkorban volnánk.

A klinikákon, az óriási Hórsaalakban egy új típus ütötte fel a fejét. A reichs-deutsche ember. Ez lehet szőke és barna, esetleg ősz, vagy kopasz, rá lehet ismerni onnan, hogy hangos, mindenütt szava van, uralkodik a tanárokon, nem tetszés esetén surol a lábával, (tehát ha az órát egy perceel tovább tartja a tanár) egy jó vice esetén elismerően nevet és surol, néha hogy volt! megújrazza a viccet — előadás után megveregeti a tanár vállát — ez a kicsit koraszülött, vattában tartott csecsemő, az egyetemek mai ifjúsága, mesterségesen lesz táplálva a politikus egyetemi vezetők részéről. Ők azok, akik fél tandíjat fizetnek, ők azok, akiknek elengedik a fél tandíjat, ők azok, akik ha kitűnően colloquálnak, ösztöndíjat kapnak, ők azok, akik mindig kitűnően colloquálnak és végül colloquium nélkül is megkapják az ösztöndíjat. Ez ugy hangzik, mint egy költemény. Ők az édes gyermekek és vannak még amellet mostoha-gyermekek: franciák és görögök és japánok és mit mondjak még, zsidó gyerekek is vannak.

A zsidó gyerekekre haragúsnak a plakátok. Ma itt, holnap ott jelenik meg egy-egy plakát a zsidó gyerekek ellen. A hackenkreler teljes gyertyvetben dolgoznak. De azért szeretik a zsidókat. Mert különben mért feküdne annyira szívükön a sorsuk? „Juden in Not!“ írják és szeretnék őket ki segíteni a bajból.

Az egyetemnek azonban van egy nem politikáló oldala is. És ez a tudományos oldal, olyan bámulatosan fejlett és egy szak minden kis ágára kiterjedő, hogy ott tanulhat a kész orvos — és tanulhat a kezdő. Az egyetem megadja a szabad tanulás lehetőségét, nem kötelez vizsgákra év közben, de ha valaki vizsgára jelentkezik, akkor mindent kell tudnia, amit a tanár kérdezni tud — és az nem esekélyesség!

A professzorok közül több a királyi család orvosa volt. Prof. Eiselsberg a híres sebész bejáratos volt az udvarnál, prof. Wenkebach, a kitűnő belgyógyász, aki az idén visszavonult a farszto tanárszékétől és csak időnként, ünnepnapokon tart előadást, prof. Peham, a nagy születés anekdotákat tud Zita királyné hat leányának születéséről. És de leg, egyenes tartásuk még ma is katonatiszterekére emlékeztet. Ők azok, akik soha sem felejtik felhuzni a frakkot. Egy anek-

dota szerint a haldokló Ferencz József utolsó szavai az ágyából előrántott orvoshoz ezek voltak: „Es... a... frakk? (Mert az orvos merészkedett az akkori idők pizsamájában megjelenni).

Az egyetem mindenkinek nyílt terméből elvezetem most az olvasókat a zárt ajtóik mögé.

Kopogtatunk. Egy apolónó feje jelenik meg. Idegennek tilos a bemenet! Mögötte gyermekek játsz csoportja tűnik fel egy pillanatra. Kockás ruhába öltözött gyerekeké. Fűnk és lányok mind nadrágot viselnek. Mi lehet ez a hely, ahol emancipáltak az ifjuságot?

Idegess gyerekek gyógypedagógiai. Vizs-zamaradott és beteg gyerekek nevelési helye.

Ha valaki úgy képzelné, hogy ide esupa vízfejú, dühében toporzékoló, hálóságba való gyerek kerül — a meg-lepetéstől sokáig szóhoz se jutna. Mint egy Montessori gyerekert! Sok kedves és barátságos gyerekekre, vidám szemek! Ha egy-egy gyerek megújja a játékot, kiáll. De ez megessik az ovodában is! És egy-egy — ha megharagszik, vörösre sirja a szemét és a kis orra megdagad! Hát ilyet is láttunk már!

Mért hozták őket ide? Az egyiket azért, mert hazudik, a másikat, mert lop, a harmadikat „jehzornig“, a negyediket, mert koránérett szexuális zavarai vannak...

Ezek a morális defektusok. Ezek a gyerekeken semmi ismertető jel nincs. A hibáik olyanok, amelyek a normális gyerekeknél is előfordulnak. Külön-külön, sőt együtt is. De ha ezek a hibák olyan mértékben jelentkeznek, hogy a szülő belefárad, beadja őket a javító-intézetbe. A gyerekek másik nehezebb fajtája az intellektuális hiányokkal tűnik ki. Ezek nehezen számolnak, fele-devények, nem bírják a figyelmüket koncentrálni, vagy ha figyelnek, akkor sem értik meg a kérdést sem — és így lefelé azokig, akik a nevüket sem tudják, azokig, akik mosakodni sem tudnak egyedül, azokig, akiknek a nyelve kilóg, mint az állatnak.

Ez a „javító intézet“ azzal tűnik ki, hogy nem „javít“. Legalább is a szó szoros értelmében nem. A gyerekeket elveszik a szülőktől, tehát új milliőbe helyezik. Társas életre szoktatják, — azokat, akik a rossz környezetben talán csak elromlottak. És egész nap foglalkoztatják őket. Munkaprogramjuk van. Reggel hétkor felkelés. Mindenki rend-beszedi az ágát. Mosakodás, fésűködés, öltözködés. Egyik kiséper. Kettő terít. Reggeli. Kávés és vaj és dzsem vagy gyümölcs. Utána torna. Aztán zene. Van zongora, aki akar, tanítják a játékra, a többi, ha tud, énekel. Tízórás. Utána leckeóra. Földrajz és számtan. Történelem. Negyed egykor ebéd. Mérlegesen mérik ki a porciókat. Leszednek. Ebéd után két óra pihenő, aztán újból munka. És játék. Seta. Uzsonna, torna, vacsora. Az egésznek a títka csak az, hogy soha, egy percig sincsenek felügyelet nélkül és hogy folyton figyelik őket. Minden gyerekről, minden nap feljegyzik az inspekciós az aznap mozgási görbét, ha eszélyen evett, lökdösődött, veszekedett, barátságos volt ezzel és ezzel, sugdosódott, szépen ült a helyén. Több héten át figyelik, amíg összeállítják a gyerek lelki portréját.

Finomszemű megfigyelők, pszichológusok, orvosok és nővérek a megfigyelések precizitását olyanná fejlesztik, mint egy finom óraműszerkezetet. A gyerekekkel nem néztetik a minderwertigkeit-ot. Minden tehetségnek utat engednek, aki rajzolni tud, rajzol, aki jó bohóc, cirkuszt játszik, akiben van színészkeszség, az utánoz.

Most 25 gyerek van az intézetben. Teljesen ingyen. És emellett az ambulancián naponta kb. 30 gyerek sorsát intézik, felveszik a szülők által bemen-dott adatokat és tanácsokat adnak a

gyerek nevelésére vonatkozólag. Az ambulancia is ingyenes.

A szülők közül sok kér tanácsot a gyerek iskolába kerülése előtt. Érett-e a gyerek az iskolára? Az intelligencia vizsgálat (ami praktikus játékkal, táncal van egybekötve) eredménye szerint az orvos vagy iskolába, vagy kiegészítőiskolába küldi a gyereket.

A „Hilfshulek“ gyengébb képességű gyerekek számára épültek. Direkt e célra képzett tanári kar foglalkozik itt a gyerekekkel, ami annál könnyebb, mert amíg egy rendes iskolában 30 gyerekre jut egy tanító, itt 15 gyerekkel kell csak foglalkozni. A tanulás tempója is lassabb.

Azok a gyerekek, akik a Hilfshule mértékét sem ütik meg, nevelő, javító vagy gyógypedagógiai intézetbe kerülnek.

A nehezen nevelhető gyerekek között alkalmunk van néhány nehezen nevelhető felnőttet is látni.

Egyik szülő panaszkodik, hogy a

gyereken az ítés sem segít. „Ne üsse!“ — adják ki kategórikusan a rendeletet. „Miért, gondolja, hogy a verés megjavítja a gyereket? Valószínű, hogy elrontja!“

Egy anya panaszkodik: „A gyerekekkel még ki lehetne jönni, de az apja kényeztet, mindenben igazat ad neki, valósággal elrontja“. „Hozza talán a gyerek apját be az intézetbe!“

Más. Egy anya, akiről kiderül, hogy nagyon is mostoha, ki akarja forgatni örökségéből a gyereket, halott anyjától rámaradt kis házat szeretné elkaparintani. Megokolás: a gyerek lop, nagy összegeket lop, már sokszor megkárosította őt és az urát. A gyerekre nem lehet rábizonyítani a „nagy“ összegeket. Előfordult, hogy elcsent valamit és eddességet vett rajta.

Az orvosok ítélszéke felmenti a gyereket — ugyanakkor, hallgatolag, elítéli az anyát. A felnőtték nevelése súlyosabb teher, mint a gyerekeké.

Hamburg-Beeski Irén

Ferdinand bolgár királyt mára várják Bulgáriába?

A kormány nem adott ki cáfolatot a király visszatéréséről

Szofia, június 24. A Narod című bolgár szocialista lap szerint Ferdinand volt bolgár királyt ma délutánra várják Varna kikötőjébe.

A kormány nem adott ki határozott cáfolatot azokkal a hírekkel szemben, hogy Ferdinand volt bolgár király

Bulgáriába visszatérne. A kormánykommüniké, amelyet ma reggel kiadtak mindössze annyit mond, hogy a kormány eddig nem foglalkozott Ferdinand volt király visszatérésének kérdésével.

Nincs kilátás Briand páneurópai tervének egyhangú elfogadására

Zaleski fenntartásokkal él a tervvel szemben

London, június 24. A Daily Telegraph megállapítja a beérkezett jelentésekből, hogy már nincs kilátás Briand páneurópai tervének egyhangú elfogadására. A tervvel szemben valószínűleg még Németország is fenntartásokkal fog élni, mert az Amerika-ellenes front elriasztja a németeket, akik továbbra is jóban akarnak maradni Amerikával.

Párizs, június 24. A Matin varsói

munkatársa beszélgetést folytatott Zaleski lengyel külügyminiszterrel, aki Briand páneurópai tervével kapcsolatban azt a kijelentést tette, hogy a kormány ugyan lelkesedéssel fogadja az együttműködés gondolatát, de mivel a nemzeti érdekeket kénytelen magasabbra értékelni a gazdasági jellegű megoldásoknál, fenntartásokkal fogadja az európai együttműködés koncepcióját.

Dempsey összel visszatér a ringbe és megmérkőzik Schmelinggel

Ujabb mérkőzés a philadelphiai stadionban

Newyork, június 24. Boxkörökben nem tartják kizártnak, hogy összel Jack Dempsey visszatér a ringbe és ebből az alkalomból azt szeretnék, hogy Schmeling és Dempsey között találkozzon hozhassanak létre, amelynek két-ségekivül nagyobb közönsége lenne, mint a megismétlésre kerülő Schmeling-Sharkey meccsnek. Remélik, hogy a mérkőzést megrendezhetik s ez esetben nem tartják kizártnak azt sem, hogy e meccs bevétele meg fogja haladni a Dempsey-Tunney 1927-beli mérkőzését is, amely mint ismeretes, hárommillió dollárnál magasabb bevételt sikerült elérni.

Tegnap este egyébként érdekes nehézsúlyú mérkőzés színhelye volt a philadelphiai stadion. A 118 és fél kilogramm súlyú Carnera került szembe Godfrey néger boxolóval, aki a mérlegelésnél „csak“ 113 és egynegyed kilogrammot nyomott. A mérkőzést felszázezer néző nézte végig s ennek sorsát is mélyütés döntötte el. A néger óriás az ötödik menetben mélyütést vitt be az olasz Carnerának, mire ez nyomban ajultan esett össze. A bíró a hatodik menet előtt kihirdette az eredményt: a néger diszkvalifikálták és Carnera lett a meccs győztese.

A Népszövetség Szentfal-bizottsága megkezdte munkáját Jeruzsálemben

Az arabok nem jelentek meg a bizottság fogadtatásán

Jeruzsálem, június 24. A Népszövetség által delegált háromtagú Szentfal-bizottság megérkezett Jeruzsálembé. A bizottságot, amelyben Eliel Löfgren, Charles Barde és Van Kempen vesznek részt, az összes jeruzsálemi zsidó és cionista testületek képviselői vártak a jeruzsálemi pályaudvaron. A palesztinai Executive és a Jewish Agency nevében Kish ezredes, a rabbinátus nevében Uziel rabbi, a különböző zsidó testületek részéről dr. David Yellin, és Blau üdvözölték a bizottság tagjait. Az arabok részéről senki sem jelent meg a fogadtatáson.

A zsidóság egységesen fogja magát a bizottság előtt képviseltetni. A palesztinai rabbinátus felhívta a világ rabbinátusait, hogy jelenjenek meg a bizottság előtt. A zsidóság részéről Eliás fogja a bizottság

előtárnai a Szentfallai kapcsolatos dokumentumokat. Eredetileg dr. C. Adler vállalkozott erre a feladatra. Adler dr. azonban megbetegedett és dr. Magnest, a Brith Salom ismert vezetőjét bízta meg helyettesítésével. A palesztinai Zsidó Nemzeti Tanács, a Vaad Leumi azonban kategórikusan állást foglalt dr. Magnes szereplése ellen.

A bizottság ma kezdi meg működését, az arab és zsidó delegációk részvételével. Az első ülésekre idegeneket nem engednek be. A nyilvános ülésekre beboesátják a sajtó képviselőit, mégpedig ép úgy, mint a Shaw-bizottságnál történt, a zsidó, az arab, az angol és a külföldi sajtó egy-egy képviselőjének engedik meg az üléseken való részvételt.

HOCHMANN AURORA orth. zsidó leányinternátusa

megnyitja Clujon szeptember 1 én

Felvesz urileányokat korlátolt számban, kilenc évestől kezdve teljes ellátással. Kizárólag német, francia társalgás. Vallásos felügyelet. Kellemes, családias otthon. Kifogástalan ellátás. Az intézet zene, nyelvek, iparművészet, irodalom stb. terén, szakzszerű és nívós továbbképzést nyújt.

Prospektust díjtalanul küld az intézet: CLUJ, Str. Memorandului 17

Spa

Sa

Párizs, június 24. Spanyolországlat előtt áll. A togatása alkalmán — szenzációk között és Santia-niszter között, tenni a király-tára demokra-mányzat aligha nyol népet és e-hogy amennyi republikánusok ne gördítsen a-ne megváltozt-tette, hogy a k-asakor hajland-országban a ko-és fel fogja a-nak az örököséget. Alba e-nak tagjait a-giaktól és a-való

és súlyt helyezte-ülő új nemzeti-Guerra legyen. aktivitását biz-aktív előfeltétel-hez az volna, h-kézzel kezdjenek-lásához. A lap u-felajánlotta A-kormányt, de a-elhárította mag-tiszteletet arra-majd a király is-és politikai kom-és feltételeit elf-

A Temps híre-kelteti. Párizsi-tudják, hogy A-Alhucemas és spanyol miniszter-Nem tartják ki-még angliai tar-végleges magatart-ges, hogy elfogad-Párizs, június-tik, hogy Sevillat-proklamáltak. A-hatalom közötti ös-elő, melyeknek s-is történt. A ka-sokat eszközölt-és szállotta.

A belga tavirat-irata szerint a-mert a zavargá-jellegű

Mora

Govora-fürdőn helyen kiadó szob-olca

Víz minden sz

Órsön a zsidóság

Irta: LEIT

Rendkívül érdekes, zéstől fűtött ir

Kivonat a tartalom-ból. Mit tegyen a-radautzi arabok, darról, Schenorthod-sorsok, tragédiák. olanusus. Kereskedők Hámán

Ara 80-

Kapható az UJ KE

Spanyolország sorsdöntő történelmi fordulat előtt áll

Alfonz király Párizsban találkozott Santiago Alba, volt külügyminiszterrel,

aki felajánlotta neki az örökös köztársasági elnökséget

Sevillában általános forradalmi jellegű sztrájkot proklamáltak

Párizs, június 24. A Temps szerint Spanyolország fontos történelmi fordulat előtt áll. Alfonz király párizsi látogatása alkalmával — mint a lap írja — szenzációt keltő találkozás történt közté és Santiago Alba volt külügyminiszter között, aki világossá igyekezett tenni a király előtt, hogy angliai mintára demokratikus parlamenti kormányzat aligha fogja kielégíteni a spanyol népet és ezért arra kérte a királyt, hogy amennyiben a választásokon a republikánusok kerüljenek többségbe, ne gördítsen akadályokat az államforma megváltoztatása elé. Alba kijelentette, hogy a monarchista pártok bukáskor hajlandó lesz átvenni Spanyolországban a kormányt

és fel fogja ajánlani Alfonz királynak az örökös köztársasági elnökséget. Alba ez esetben kormányának tagjait a baloldali köztársaságiakból és a szociáldemokratákból válogatná össze

és súlyt helyezne arra, hogy az összeülő új nemzetgyűlés elnöke Sanchez Guerra legyen, kinek teljes politikai aktivitását biztosítani kell. Alba további előfeltétele a kormány átvételéhez az volna, hogy már most szigorú kezzel kezdjenek hozzá a mult likvidálásához. A lap úgy tudja, hogy a király felajánlotta Albnak, hogy alakítson kormányt, de a volt külügyminiszter elhárította magától egyelőre a megítéltetést arra az időpontra, amikor majd a király is meggyőződött intenciói és politikai koncepciója helyességéről és feltételeit elfogadja.

A Temps híradása nagy szenzációt keltett. Párizsi spanyol körökben úgy tudják, hogy Alba nezeit vallják Alhucemas és Romanonez gróf volt spanyol miniszterelnökök is.

Nem tartják kizártnak, hogy a király még angliai tartózkodása alatt dönt végleges magatartása felől és lehetséges, hogy elfogadja Alba javaslatait.

Párizs, június 24. Hendayeből jelentik, hogy Sevillában általános sztrájkot proklamáltak. A sztrájkolók és a karhatalom között összeütközések fordultak elő, melyeknek során számos sebesülés is történt. A karhatalom letartóztatásokat eszközölt és az utvonulatát megszállotta.

A belga tavirati iroda sevillai távirata szerint a helyzet súlyosbodik, mert a zavargások már forradalmi jellegűt öltöttek.

A kormány katonavonatokot irányított Sevillába. A sebesültek számát ötvenre, a letartóztatottakat ötszázra teszik.

Párizs, június 24. Sevillai jelentés szerint a zavargások változatlan erővel tovább tartanak. A sztrájkolók és a

karhatalom közötti összeütközések állandósultak. Az üzleteket még tegnap bezárták a kereskedők s ma sem nyitottak ki. A forgalom csaknem teljesen megbénult. Egyes közúti villamosok erős rendőri felügyelet alatt igyekeznek a minimumra csökkentett forgalmi szolgálatot fenntartani.

A sztrájkolók az összes járművek forgalmát rendszeresen és előre elkészített tervek alapján állandóan zavarják.

Ma éjszaka Sevilla összes külvárosaira teljes sötétség borult, mert a sztrájkolók a fővezetékek egy részét elvagták s a többi kerületekben leverték az utcai világítási égőket. A városban izgalom uralkodik.

Buhusban még mindig feszült a hangulat

Sztrájkol a posztógyár 4000 munkása

Bucuresti—Bukarest, június hó 24. Raduceanu szocialista képviselő, aki pártja megbízásából Buhusba utazott az ottani sztrájk ügyének megvizsgálására, ma táviratot intézett a szocialista párt parlamenti klubjához. A táviratban előadja, hogy a bohusi posztógyár 4000 munkása kétségbeesett helyzetben van. A munkások követelték a kollektív szerződés betartását, ezzel szemben a

gyár 12 órai munkaidőt akar bevezetni és emiatt tört ki a sztrájk.

Miután a munkások az sztrájktrókkal szemben erőszakkal fenyegetőztek, a gyárigazgatóság csendőrséget vett igénybe. Raduceanu szerint a munkásság között valóságos forradalmi a hangulat és igen komoly események törtenhetnek, ha a hatóságok nem teszik

meg a szükséges intézkedéseket.

A szocialista képviselők azonnal interveნიáltak Vajda belügyminiszternél, aki ígéretet tett, hogy a karhatalmat csak a rend fenntartására fogják igénybevenni. A szombati események miatt, amikor a csendőrök a evegőbe löttek és puskatussal verték szét a munkásságot, megindították a vizsgálatot.

Tardieu a kamarában bejelentette, hogy Franciaország csapatösszevonásokkal felel az olasz provokációra

Belgrádban hatalmas olaszellenes tüntetések voltak

A Giornale d'Italia a francia fegyverkezésekkel foglalkozik

Róma, június 24. A Giornale d'Italia újabb hosszú cikkben foglalkozik a francia fegyverkezésekkel. A lap azt sejteti, hogy a fegyverkezésre kiadott számlálatlan francia milliárdok egy része Jugoszláviába vándorló s ott nyer francia hadicélok szolgálatában elhelyezést, amit az évről-évre merészebbé váló olaszellenes jugoszláv agitáció kezd mindinkább valószínűvé tenni.

Róma, június 24. A lapok hírt adnak arról, hogy Belgrád ucáin tegnap tüntetések voltak s a tüntető me-
netben kis fiúk és leányok fegyveres

esocportja olaszellenes táblákat vitt. A lakosság lelkesen ünnepelte a tüntetőket s közben a jugoszláv Isztriát és a jugoszláv Fiumét éltették és Olaszországot aheugolták.

Párizs, június 24. A kamara pénzügyi bizottságában Tardieu nagy fel-
tűnést és izgalmat keltő beszédet mondott. Tardieu ugyanis kijelentette, hogy a kormánynak kétségtelenül megbízható bizonyítékai vannak arra vonatkozólag, hogy Olaszország az utóbbi hetekben nagyszámú katonai csapatkontingenst koncentrált a francia-olasz határon. A francia nép meg-

nyugtatóására és Franciaország biztonságára — mondotta Tardieu — a francia kormány is arra kényszerült, hogy hasonló csapatkoncentrációval védje meg érdekeit. Sulyosbitja a helyzetet Mussolini agresszív kijelentései Franciaország ellen, amelyekre a francia kormány azt a választ adja: Franciaországot hagyják békében s akik erre nem hajlandók, ám lássák meg ennek következményeit. Tardieu bejelentése a két ország csapatkoncentrációjáról nagy megdöbbenést váltott ki nemzetközi politikai körökben is.

A L'Intransigeant érdekes cikke Károly király és Elena királynő kibéküléséről

Bucuresti—Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tud.) A Romániai alkotmányos életében bekövetkezett nagyhorderejű események egész sereg külföldi újságírókat esaltak le Bukarestbe. Az egyik francia hírlapíró, Lucien Valti, a L'Intransigeant szerkesztője rendkívül érdekes, színes változásban számol be az alkotmányos változások körül szerzett tapasztalatairól.

Egy nyitott kérdés

— Az emberek, — írja a francia hírlapíró — kezdik már megszokni a királyt. Az első napok lázas izgalmaikat viszonylagos nyugalom váltotta fel. A románok jól érzik magukat és elmerülnek abban a boldogságban, hogy királyuk van. Van azonban még egy kérdés, amely még nyitva áll: Elena királynő, vagy helyesebben szólva: „Öfelsége, Elena hercegnő“ kérdése. Népszerűségben senki sem hasonlítható össze ezzel a finom és fájdalmas asszonyi figurával, aki legendás madonnaként él a nép képzeletében.

— Az egész ország mögötte áll — mondta nekem egy idegen előkelő személyiség —, aki helyzeténél fogva jól ismeri a királyi család drámájának részleteit. A király, aki egyébként nagy tisz-

telettel viseltetik irányában, kénytelen meghajítani fejét a hercegnő határozatait előtt. Népszerűségével játszana, ha elvenné tőle gyermekét, vagy bármily módon megbántaná. Eppen ezért a király meghajol. És hallgatás árad el egy megbántott asszony körül, akinek sebeit csak az idő fogja beheggeszteni.

Jóéjszákát mond a trónörökös...

— A királyi gyermek? Ime, ez képezi most valamennyiük gondját. Hol van? Ki gondolja? Nem-e hagyta el Romániát? Ezek a hírek kínzó kérdésekként szállnak szájról-szájra. A kis herceg azonban nyugodtan ül otthon, anyja karjaiban. A Kiseleff szosszén lévő királyi palota fedezli visszavonulásukat. Estefelé azonban, amikor a király bevégezte munkáját és a cotroceni palotába készül visszatérni, a palota terraszra előtt csukott autó áll meg. Két udvarhölgy ül benne és egy angyali szépségű gyermek, aki virágcsokrot tart kezében. A kis trónörökös ez, aki jóéjszákát jött mondani édesapjának.

— Jó jel, — mondja nekem a kormány egyik tagja. A kibékülés lassan, de biztosan meg fog történni. Mi leszünk — reméljük — a kibékítés kormánya. Az

országnak szüksége van erre a békére, hogy ismét visszanyerje önbizalmát.

Egy beteljesedett jóslat

— Elena hercegnő azonban valóságos vad zárkózottságba vonult vissza — mondja az újságíró. A liberális lapok hűséget esküsznek neki s kijelentik, hogy meg fogják védelmezni bárkivel szemben. Vajjon nem arra enged ez következtetni, hogy az ellenzék pajzsként akarja a hercegnőt felhasználni?

— Lehet, — válaszolja a miniszter — Elena hercegnő azonban nem politizál, nem is fog politizálni. Ami pedig az ellenzékét illeti, az be fog hódolni az új rendnek, sokkal hamarabb, mint ahogyan azt hinnék.

Ez a jóslat valóban be is teljesedett.

Az egészség a legdrágább kincs és ennek a megszerzése és megtartása a paptamási-i

LITHYNIA

Ésványviz rendszeres ivása által érhető el. Kapható mindenütt! Főlerakat: MOSA FERENC Cluj, Strada Avram Iancu 18.

Morarau Villa

Govora-fürdőn nagyon szép fekvésű helyen kiadó szobák kaphatók, rendkívül olcsó áron.

Víz minden szobába bevezetve

Órsön a zsidóság frontján...

Írta: LEITNER ZOLTÁN

Rendkívül érdekes, sokrétű, igaz zsidó érzéstől fűtött írások gyűjteménye.

Kivonat a tartalomból: Siralom a siralom falánál. Mit tegyen a zsidó, hogy szeressék, a radautzi arabok. Lelki gettó. Herzl Tivadaról. Schenorthodoxia. Kisenev. Életek, sorsok, tragédiák. Hiába minden numerus cianus. Kereskedők tragédiája. Találkozásom Hámánnal stb. stb.

Ara 80.— lej (és portó)

Kapható az UJ KELET könyvosztályban

„Ne üssél“ kusan a rendeletet, gy a verés megjavít-színű, hogy elront-

„A gyerekekkel, de az apja ké-igazat ad neki. „Hozza talán a ntezetbe!“

„A gyerekek kiderül, hogy ki akarja forgatni et. halott anyjától szeretné elkaparín- gyerek lop, nagy sokszor megkárosi. A gyerekre nem „nagy“ összegeket esent valamit és

„A gyerekek felmenti a gye- hallgatóság, el- elnöknek nevelése a gyerekeké. burg-Beecs Irén

várják

zatiéréséről

„A kormány- na reggel kiadtak nd, hogy a kor- lalkozott Ferdi- szatérésének kér-

tervének

ben

„st folytatott Za- miniszterrel, aki vével kapcsolat- ette, hogy a kor- ssel fogadja az utát, de mivel a telen magasabb- gi jellegű meg- kkal fogadja az koncepcióját.

ingbe gel

an

„t érdekes nehéz- re volt a phila- se félkilogramm zembe Godfrey mérlegelésnél d kilogrammot élszáz ezer néző sát is mélyítés riás az ötödik tt be az olasz omban ájultan dik menet előtt a négert disz-

sága mben

atásán

„peseolatos do- eg dr. C. Ad- eladatra. Ad- egedett és dr. ismert vezo- sítésével. A ti Tanács, a tategórikusan s szereplése

„meg működé- egációk rész- re idegeneket vános ülések- képviselőit. Shaw-bizott az arab, az egy-egy kép az üléseken

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12.
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Lex Fischer

Ezen a címen fogják megörökíteni Románia jogászokéiben azt a törvényjavaslatot, amelyet az elmúlt napokban terjesztett a kamara elé dr. Fischer József képviselő. A javaslatot, amely a romániai bírói karnak egy égető fontosságú problémáját oldja meg, már meg is szavazta a kamara. Ebből az alkalomból írja a bukaresti „Renasterea” című zsidó lap a következő cikket:

„Dr. Fischer József egyike Erdély legkiválóbb jogászáinak, aki ebben az országban komoly erkölcsi autoritásnak és mély intelligenciának nyugvó presztizsnek örvend. Ez a törvényjavaslat, amelyet melegen felkarolt az igazságügyminiszter, a parlament és az ország magisztrátusai, akik számtalan távirati üdvözlést küldtek dr. Fischer Józsefnek — élénk bizonyítéka annak a nagy figyelemnek, amely a mi képviselőink az állam közérdekű kérdéseivel szemben viselkednek. A zsidóság életbevágó problémáinak megoldása érdekében kifejtett erőfeszítések mellett a Zsidó Parlamenti Klub nem vonta meg támogatását Románia politikai és társadalom-gazdasági konszolidálását előkészítő törvényektől sem.

Ettől függetlenül azonban a Lex Fischernek egészen sajátos jelentősége van. A bírói kar nem mindig volt a mi zsidó biztonságunk őrangyala. Vegyük csak a csernovici David Falik tragikus példáját, vagy gondoljunk az újabbban történt Targu-Frumosra. Szűk ségtelen, hogy hosszabban időznünk ennél a kérdésnél. Mélyen barázdált sebünk ez. Senki sem felejtí el.

A pillanat megfontolásai fölött áll azonban, úgy hisszük, annak szükségessége, hogy tevékenységünkben nemzeti érdekeinket összeegyeztessük az állami érdekekkel, annak alapvető intézményeivel. Szükség van az együttműködésre, a harmonizálásra. És ez csak a kölcsönösségen, az egyenlő tisztelen és a dolgok megértésén épülhet fel. Az államéletnek ebből a magasabb felfogásából fakadt a Lex Fischer, a melyet oly melegen támogatott Imre igazságügyminiszter. Ez a törvény megfogalmazásában és hatásaiban egyaránt értékes, jellemző arra a szellemre, amely alkotóját vezeti és disze a Zsidó Parlamenti Klub termékeny működésének.”

— **Igen meleg időjárás várható.** Budapestről jelentik: Időprognózis: tulajdonképpen derült és igen meleg időjárás várható, később növekvő felhőzet és zivatarhajlam. A hőmérséklet ma délután Budapesten 29° Celsius.

— **A Zsidó Nőegylet** folyó hó 29-én, vasárnap délután 6 órai kezdettel a „Zajzon”-kertben, Str. Motilor éjjel tartó táncos egybekötött fogylal-délutánt rendez. Táncrulett, labdablon, szépségverseny s egyéb meglepetések fogják a közönséget szórakoztatni. Mivel meghívók nem boesáttatnak ki, az egylet a jótékony célra való tekintettel ezuton kér minél számosabb megjelenést.

— **Orvosi hír.** Dr. Rosenberg Ernő fogorvos külföldi tanulmányjáról hazaérkezett. Rendeléseit fog- és szájbetegeknek ismét megkezdte Cluj, Str. Memorandului, volt Unió uca 7. szám.

— **Nyaraljon olcsón — de jól!** Rendkívüli utazási, vízum és ellátási kedvezmények a legjobb szállodákban. Díjtalan nyaralási tájékoztató a Dácia Menetjegyirodánál Nagyváradon, postán is.

— **Szabaddá tessük a borsó kivitelét.** Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium javaslatot tett a kormány gazdasági bizottságának a borsó kiviteléi illetékének megszüntetésére. Ez több német cég ajánlata alapján történt, amelyek nagyobb mennyiségű borsót akarnak exportálni.

Halálos autókatasztrófa a ploestii országúton

Göbl Emil, bukaresti nagyvállalkozó meghalt társa súlyosan megsebesült

Bucuresti—Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). A ploestii országúton súlyos autóbaleset történt az elmúlt éjjel. Göbl Emil vállalkozó Voicescu bukaresti háztulajdonossal a főváros felé robogott. A nagy sebességgel rohanó autó kormányja hirtelen eltört.

Göbl-nek nem volt ideje a fékezőt használni, az autó nekirohant egy fának és az árokba borult. Mindkét utast eszméletlen állapotban találták meg egy másik autó utasai, akik a Schuler-féle kórházba szállították őket. Göbl azonban már utközben meghalt, míg társának állapotja igen súlyos.

Göbl ezelőtt két évvel családi tragédiájával szerepelt a hírlapokban. Ugyan is egy feltéknységi rohamában agyonlőtte feleségét. Az esküdtzék annak idején felmentette a vállalkozót, aki most mégis tragikus véget ért.

E hét végére várják Bratianu Vintila lemondását

George Bratianu jelentést tett a királynak pártja szervezkedéséről

Bucuresti—Bukarest, június hó. 24. Bratianu György ma este kihallgatáson jelenik meg a királynál, akinek jelentést tesz pártja szervezeti munkálatairól és helyzetéről. A liberális párt-ütök vezére fogadta az újságírókat, akik előtt kijelentette, hogy a liberális párt egysége most is megnyilvánult, — de az ő irányában. Ugyszólván valamennyi párt-szervezet és ugyszólván valamennyi értékes elem melléje állott

és helyesli az általa követett irányt, amely helyre akarja állítani a normális viszonyt a párt és a korona között és a párt alkotmányos kötelességének eleget kíván tenni az egész vonalon.

Bratianu György akciója egyébként a közeli napokban minden valószínűség szerint megtermi a maga eredményeit. Bratianu Vintila már nem tarthatja magát és legalább körrendeletével végkép elzavarta annak a lehetőségét, hogy

még komoly politikai sullyal bírhasson. Maga Argetoianu is hangoztatja, hogy a liberális párt megmentésének egyedüli módja, ha a párt a király iránti feltétlen hűségéről tesz nyilatkozatot. Legfeljebb arról lehet szó, hogy nem Bratianu Györgyöt tegyék meg elnöké, — mert haragusznak rá pártbontó akciójára — hanem Duvát. Politikai körökben érdeklődéssel várják a liberális párt változásának fejleményeit.

A kivégzett arabok az akasztófa alatt bevallották gyilkosságaikat

Jeruzsálem, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). Palesztinai lapok nagy tudósításokban számolnak be a zavargásokból kifolyólag halálra ítélt három arab kivégzéséről. A kivégzés az akkori börtönben ment végbe, a késő délutáni órákban. Az arab templomokban, sőt a katolikus templomokban is egész délután szóltak a harangok. Az arab exekutive kétségbeesett kísérleteket tett még az utolsó pillanatokban is, hogy a kivégzést megakadályozza. Zsidó testületek is fordultak a palesztinai kormányhoz azzal a kéréssel, hogy a három arab halálos ítéletét életfogytiglani börtönre változtassák át. Többek között Einstein professzor is hasonló tartalmú táviratot küldött a palesztinai kormányzatnak. Ezek az erőfeszítések azonban hiábavalóknak bizonyultak.

A három arabot egyébként többszörös gyilkosság miatt ítélte halálra a bíróság. Az egyik: Atta Zeer hebroni hor-dár, Kastel hebroni rabbi és családjának kiirtásáért került a bíróság elé. A második kivégzett: Mohamed Jam Joun hebroni soffór Abusid hebroni kereskedőt és családját mészárolta le. A harmadik kivégzett, Fuad Hedjazi, a szafedi egészségügyi hivatal tisztviselője, a legborzalmasabb gyilkosságot hajtottá valamennyiük között végre. Hedjazi áldozatai a szafedi mizrachi iskola egyik tanítói: Afriat és ennek családja voltak. Az arab exekutive különösen Hedjazi megmirtására tett nagy erőfeszítéseket és mindent elkövetett a gyilkos megkegyelmezéséért. Ez a Hedjazi ugyanis egy igen előkelő szafedi arab család

gyermekét, akit a meggyilkolt Afriat a zavargások kitörésének napjainc francia nyelvre tanított. A gyilkost a tanító halálra sebzett leánya ismerte fel néhány perccel halála előtt a kórházban.

Az Al-Jarmuk című arab lap jelentése szerint, Atta Zeer felakasztása előtt beismerte, hogy három idegen zsidót megölt Hebronban. Jam Joun, a hebroni soffór is bevallotta, hogy öt zsidót megölt a zavargások során. A lap szerint a három gyilkos ünnepi öltözetben vonult az akasztófa alá.

A Palesztina-kormány a három kivégzett haltestét kiadta hozzátartozóinak, hogy eltemessék. Előzőleg azonban az arab exekutive felelősséget vállalt azért, hogy a temetés alkalmával semmilyen rendezvény nem fog történni.

Károly király újból átveszi a romániai sportélet irányítását

Cluj—Kolozsvár, június 24. Károly király hazatérést és trónralépését az egész ország általános öröme és lelkesedése közben még különösebb örömmel és lelkesedéssel fogadta Románia sportközvéleménye. A sportvilág annak idején elvesztette benne legfőbb támogatóját, azt az aktív sportolót és mecenást, akinek példáját követve az egész hivatalos apparátus is támogatta és fejlesztette a sportot. 1926 januárja ép ezért szomorú dátum a román sport történetében is. Megkezdődött a dekadencia és stagnálás időszaka és a hivatalos világ, talán éppen azért, hogy a távol élő hercegnek fájdalomt okozzon, kevés kivétellel sport ellenes módon járt el, súlyos adókkal nyomorította a sportéletet és megfosztotta azt korábbi kedvezményeitől. Ha a Maniu-kormány elvben nem is állt ilyen állásponton, gyakorlatilag még nem tehetett sokat a sport érdekében. Fokozta még ezt a helyzetet, hogy nem volt a romániai sportéletnek az utóbbi 4 és fél évben igazi vezetője, különböző akarnokok és a sporthoz csak üzleti vonatkozásban értő törtézők vették kezükbe a vezérést a fővárosban, amely gazdálkodásnak szomorú eredményei nyilvánvalóak.

Károly király hazatéréseével a helyzet egy csapásra megváltozott. Az uralkodó, aki trónörökös korában minden atlétikai versenyen személyesen ellenőrizte az időket és távolságokat, aki minden fontosabb futballmérkőzésen jelen volt, aki a sportszövetségek gyakran viharos ülésein állandóan elnökölt és teljesen informálva volt minden kis részletről, akinek ajtaja mindig nyitva állott a sportemberek előtt, — a napokban magához kérte az ország összes kerületeinek elnökeit. Kolozsvárt Tatar

Coriolan dr., Aradról Avramescu dr., Nagyváradról Roxin Todor dr. vettek részt a küldöttségben, amelynek minden egyes tagjától behatóan érdeklődött a király kerületének és az egész országnak sportviszonyai felől. A küldöttség felajánlotta a királynak az országos sportszövetség elnöki tisztségét, amit Károly elfogadott és kijelentette, hogy ha uralkodói elfoglaltsága miatt most nem is tud annyi időt szentelni a sportnak, mint évekket ezelőtt, a sportélet irányi-

tását kezébe veszi és minden támogatásáról biztosítja, hogy a régi nivóra fel-emelje és a további fejlődést biztosíthassa a számára.

Károly király visszatérése nemcsak a román politikának, hanem a romániai sport történelmének is új korszakát nyitotta meg, amely elé a sporttársadalom csak örömmel tekinthet.

A királytól egyébként ma a következő távirat érkezett a kolozsvári sportkerület elnökehez:

„Öfelsége köszöni a sportszervezetek nevében kifejezésre juttatott hűségnyilatkozatot. C. Dumitrescu, a király magántársa.”

Dr. Fischer Tivadar interveniált Maniu miniszterelnöknél a baltii antiszemita zavargások ügyében

Bucuresti—Bukarest, június 24. Jelentette az Uj Kelet, hogy a baltii parlamenterek küldöttsége hiába interveniált Anghelescu belügyi alminiszternel a város euzista agitátorai elleni intézkedések ügyében. A baltii zsidóság képviselői erre felkeresték dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Parlamenti Klub alelnökét és megkérték, hogy interveniáljon Maniu miniszterelnöknél a baltii antiszemita agitációk elfojtása érdekében. Fischer Tivadar dr. audiencián jelent meg a miniszterelnök előtt és feltárta előtte a baltii zsidóság súlyos helyzetét mire Maniu megígérte, hogy a legsürgősebben interveniálni fog és megteszi a szükséges intézkedéseket.

Ezután Gafencu miniszterelnökségi alminiszter elé vezette Fischer Tivadar dr. a baltii delegációt. Gafencu jegyzete-

ket készített a delegáció által előadott panaszokról és ő is a legenergikusabb intézkedéseket helyezte kilátásba.

MÓRICZ ZSIGMOND

Légy jó mindhalálig
50.— lej

(Eddigi ár 238.— lej)

Kapható az UJ KELET könyvosztályában
(Utánvétel 16.— lej portó)

Hirdessen az Uj Keletben

— Görögország Magyarországonról jelentik: Zalknek természetét egy titotta el. A jé órákon át ott állként elérte a 30. jelentik: Egész felhőszakadások alázuduló víztömler magasságot é A mezőgazdaság

Bikszád gyógybadja, a hurutusi nius 1-től. Ivó kúdegvizgyógyintézet. Allandó fürdőorv-nines. Napi pensvédő. Vasut-ben. A Bikszádi konyhasós savanygyümölcszörppel Gyomorégést emésztést elősegí-nul küld a für-Bicsad, jud. Sátr

— A beiusi a képviselőtestület-ülésen elhatározta, lévő főrabbi állá-

— Frankfurtban gyilkosságra usz-raták ellen. Fran-itteni kommuni-uszit a szociáld-nek súlyos köve-felhívások hatás-megtámadták I-lőt, akit súlyosan-nap pedig rátám-ra, akit botütés-bántalmaztak, h-letlen állapotban

— Százegyre-ditát. Filadelfiá-ország tizenhárom-tartózatot, akik-gyilkosság terhe-rablótámadás. A-néhány nappal-matlanná és gy-zett felette, ame-tetésre ítélt.

— A darazsak-gazdát. Kiskörös-Ferenc keceli ga-rén a határba m-közben úgy öt,-támadták meg é-ugy összeszúrka-szállították kórh-helyszínén mult-

— Bort a ma-dapestről jelent-miniszter a közel-szül kiadni, hog-jukhöz fejenkén-nak. Kiszámított-golással napon-fogyna el, éven-hektora rugna-tás, mely több

— Letartóztat-teri tanácsost. Vay Kázmér fel-tanácsos lakásán-negyed óras há-utána a tanácsos-ték át, ahol meg-A tanácsos kihal-hosszabb időt v-szembeníteni fog-szel és Litzke vá-

— Elsülyedt e-Bremenből jelen-északi részén eg-amelyet a mult-használtak észak-meretlen okokbó-génységével egy-

67—1920 sz.

Pál

A beiusi aut-pályázatot hi(melamedii) állá-nal betöltendő-lei és lakás. P-tést és vallás-okmányokkal-15-ig alólírott

Beius, 1930

— Görögországban felhőszakadás, Magyarországon jégverés. Budapest-ről jelentik: Zalamegye két községének természet egy óras jégvihar pusztította el. A jégeső elmúltával még órákon át ott állott a jégdara a mezőkön. A jégréteg vastagsága helyenként elérte a 30 cm-t is. — Athénból jelentik: Egész Görögországban nagy felhőszakadások voltak. A felhőkből alázuuló víztömeg helyenként félméter magasságot ért el a vetések felett. A mezőgazdaság kárai óriásiak.

Bikszád gyógyfürdő! Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó kura, inhalatorium. Hidrogénvízgyógyintézet. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedíj nines. Napi pensio 240 lejtől. Rituális vendéglő. Vasut, posta, távirat helyben. A Bikszádi víz a legjobb égvényes konyhasós savanyuvíz. Borral, vagy gyümölcslével kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet, amésztést elősegít. Prospektust díjtalanul küld a fürdőigazgatóság: Baia-Biasad, jud. Sátmar.

— A beiusi aut. ort. izr. hitközség képviselőtestülete legutóbb megtartott ülésén elhatározta, hogy az üresedésben lévő főrabbi állást mielőbb betölti.

— Frankfurtban a kommunisták gyilkosságára uszítanak a szociáldemokraták ellen. Frankfurtból jelentik: Az itteni kommunisták sajtó gyilkosságára uszít a szociáldemokraták ellen, aminek súlyos következményei vannak. Előzetes hatása alatt a napokban megtámadták Renbein Karl képviselőt, akit súlyosan megsebesítettek, tegnap pedig rátámadtak Winekler Georgra, akit botütésekkel olyan súlyosan bántalmaztak, hogy a mentők eszméletlen állapotban szállították kórházba.

— Száznegyven évre ítéltek egy banditát. Filadelfiából jelentik: A rendőrség tizenhárom hírhedt banditát letartóztatott, akiknek lelkiismeretét tíz gyilkosság terheli és több mint kétszáz rablótámadás. A banda vezérének már néhány nappal előzőleg tették ártalmatlanná és gyorsított tanács ítéletre ítélte.

— A darazsak halálra szürkáltak egy gazdát. Kiskőrösről jelentik: Sendula Ferenc keceli gazda kétfogatú szekeren a határba ment dolgozni. Munkájában egy öt, mint lovait darazsak támadták meg és lepték el. A gazdát úgy összeszürkálták, hogy haldokolva szállították kórházba, a két ló pedig a helyszínén múlt ki.

— Bort a magyar katonának! Budapest-ről jelentik: Gömbös hadügyminiszter a közeljövőben rendeletet készílt kiadni, hogy a katonák vacsorájukhoz fejenként két deci bort kapjanak. Kiszámították, hogy ilyen adagolással naponta 70 hektoliter bort fogyna el, évente pedig harmincezer hektora rugna a katonai borfogyasztás, mely több mint egymillió pengő.

— Letartóztattak egy magyar miniszteri tanácsost. Budapest-ről jelentik: Vay Kázmér felfüggesztett miniszteri tanácsos lakásán ma detektívek háromnegyed óras házkutatást tartottak s utána a tanácsost az ügyészségre kísérték át, ahol megkezdtek kihallgatását. A tanácsos kihallgatása előreláthatólag hosszabb időt vesz igénybe s utána szembesíteni fogják Halasy műépítészrel és Lüttke vállalkozóval.

— Elsülyedt egy norvég halászhajó. Bremenből jelentik: A Jeges tenger északi részén egy norvég halászhajó, amelyet a múltban több ízben is felhasználáltak északsarkai expedícióhoz, ismeretlen okokból tizennégy főnyi legénységével együtt elsülyedt.

67—1920 sz.

Pályázat

A beiusi aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy hitoktatói (melamed) állásra, mely állás azonnal betöltendő. Fizetés havi 3500 lei és lakás. Pályázatok a képesítést és vallásos előéletet igazoló okmányokkal folyó évi július hó 15-ig aláírott elnökhöz intézendők. Beius, 1930 évi június hó 23-án.

Dr. Pollitzer Alajos
hitk. elnök

A moszkvai külügyi népbiztosság ellenőrzi a külföldön élő szovjet-ügynökök életmódját

Roizemann főhivatalnok titkos missziója

London, június 24. A radikális Star című lap beavatott orosz forrásból azt az értesülést közli, hogy Roizemann, a moszkvai külügyi népbiztosság egyik magasrangú főtisztviselője titkos küldetésben Angliába érkezett, hogy az Angliában élő szovjet-ügynökök munkásságát ellenőrizze. Roizemann utazásának célja, hogy a Moszkvába visszarendelt szovjet-hivatalnokokat, akik eddig a felhívásnak nem tettek eleget, Oroszországba visszatérésre kényszerítse és hogy a titkos megbízottak életmódját figyelemmel kísérje, ne-

hogy fényűző életmóddal és angliai polgári körökkel folytatott túlzó barát kozással ártsanak a szovjet érdekeinek. Még nem lehet tudni — írja a Star —, hogy Roizemann milyen álnévet használt az Anglia területére való lépésnél, de kétségtelen, hogy igazi nevét eltitkolta s hamis utlevelet használt. Roizemann érkezéséről szóló híradás az Angliában élő emigránsok körében nagy rémületet keltett. Attól tartanak, hogy a látogatással kapcsolatban esetleg valamelyiküket váratlan „véletlen baleset” fogja érni.

KÖZGAZDASÁG

Csak készpénzben lehet az adó-tartozásokat rendezni

Allami papirok szelvényeit nem fogadhatják el többé az adóhivatalok

Bucuresti—Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). Hogy az adók kifizetését megkönnyítse, a pénzügyminisztérium nemrégiben engedelmet adott arra, hogy az adótartozások államkölcsonök és kötvények szelvényeivel is rendezhetők legyenek. Az egyes pénzügyigazgatóságok alkalmazkodtak ehhez a rendelkezéshez, amely azonban végrehajthatatlannak bizonyult. A Banca Nationala ugyanis nem volt hajlandó elismerni a bonokat, amelyeknek likvidálása nem az adóhivatalok hatáskörébe tartozik. Az adóbeszedők ugyanis nem állapíthatják azt meg, hogy me-

lyik szelvényen voltak már kisorsolva, melyek veszték el stb. A pénzügyigazgatóságok így kénytelenek voltak a szelvényeket a Wertheim kasszában őrizni és az adóhátralékot a szelvénytulajdonosoktól másodszor is behajtani. A pénzügyminisztérium a felmerült nehézségekre való tekintettel visszavonta ezt a rendelkezést és utasította az alantás pénzügyi orgánumokat, hogy adótartozásokat a jövőben csakis készpénzben fogadjanak el. Az állampapírok szelvényeit a Banca Nationala fogja a tulajdonosoknak beváltani, az eddig is érvényben levő diszpozíciók szerint.

Hogyan oszlottak meg az állam májusi bevételei

Bucuresti—Bukarest, június 24. Megirtuk, hogy május hónapban az állami inkasszó 10 milliárd 779 millió 428 ezer 694 lejt tett ki. A pénzügyminisztérium közlése szerint ez az összeg az egyes bevételi források között a következőképpen oszlott meg:

- Egyenes adó 864 millió 147 ezer.
 - Vámok 375 millió 158 ezer.
 - Szszilletek 46 millió 773 ezer.
 - Más fogyasztási cikkek 166 millió 999 ezer.
 - Forgalmi adó 162 millió 154 ezer.
 - Látványossági adó 8 millió 97 ezer.
 - Bélyeg 331 millió 147 ezer.
 - Állami monopól 365 millió 660 ezer.
 - Állami javak jövedelmei 9 millió 811 ezer.
- Az inkasszó többi része az egyes minisztériumok és monopóliumok bevételeiből rekrutálódik. Az elmúlt évi adóhátralékokból május folyamán 183 millió 817 ezer lejt inkasszált be az állam.

Franciaország az amerikai vámtarifá ellen. Párizsból jelentik: Flandin ipariügyi miniszter kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy francia gazdasági körök most tanulmányozzák az új amerikai vámtarifának a francia ipari és kereskedelmi életre háruló következményeit. Amennyiben sikerül bizonyos módosításokat elérni, úgy nem fogunk állást foglalni az új vámtarifával szemben. Ellenkező esetben kénytelenek leszünk a foganatosítandó represszáliákról gondoskodni. A nemzetek közötti kapcsolatok csakis a szigorú földközösség elvén épülhetnek fel.

Erdélyi gazdasági tanács alakul. Az erdélyi gyáriparosok szövetségének legutóbbi kongresszusán merült fel egy gazdasági tanács alakításának terve. Ez a szerv arra volna hivatott, hogy a gazdasági élet egyes tényezői, a különböző termelési ágak és értékesítő orgánumok között a harmonikus együttműködés lehetőségeit megteremtse. Az UGR meghívására megbeszélésre gyűltek össze a kereskedelmi és iparkamara, a mezőgazdasági kamara és a Sfatul Negustorese, a munkásszakszervezetek és az ipartestületek

képviselői. Az értekezleten azon kívánság alakult ki, hogy ezt a gazdasági tanácsot minél sürgősebben megteremtsek. Vita tárgyát képezték ezenkívül az új vámtarifa különböző hiányosságai is. Felmerült az a propezió, hogy a professzionális szervezetek tagjai lépjenek ki a politikai pártokból. Ebben a kérdésben azonban a döntést egy későbbi időpontra halasztották.

Nagy fizetésképtelenségek Bulgáriában. Szófiából jelentik: A napokban tették közzé az elmúlt év fizetésképtelenségeit és moratóriumjait. Tavaly, 1928 és 1927-tel szemben a fizetésképtelenségek száma jelentősen emelkedett. Vagyis a kicsiny és kereskedelmiileg egyébként győnge országban 1929-ben 211 fizetésképtelenséget jelentettek be. Ebből 107 kereskedelmi és 104 ipari cég volt. A gazdasági helyzet szanálása érdekében a kereskedelmi miniszter ankétet hívott egybe, a melyen meg fogják tárgyalni a bolgár közgazdasági élet megjavítását célzó javaslatokat.

Megszűnt a gyapjúpiac világrkzise. Londonból jelentik: A nyersgyapjú konjunkturájában két év óta hullámzó tendencia mutatkozik. Az utóbbi haussa másfél évig tartott, néhány hét óta azonban bessz állott be. Röviddel azelőtt az árak ismét bizonyos emelkedést mutattak, egyelőre azonban a gyapjú 25 százalékkal olcsóbb, mint 1914 júniusában. Ezek az alacsony jegyzések az egész világ gyapjúfeldolgozóit arra készítették, hogy raktáraikat dus készletekkel megtöltsék. Minthogy közben a kamatláb is világszerte esett, a nyerstermékek beszerzése sem okozott különös nehézséget. Szerencsére újabb időben ezek a hatalmas készletek megritkultak, úgy, hogy nem kell tartani régi árúknak a feldolgozatlanágától. A tavalyi árut bizonyára a gyárak még a hónapok során fel fogják dolgozni és az új gyapjúknak kétségtelenül jó ára lesz. A gyapjú világrkzise tehát elmúlt, noha a régi árak és a régi üzleti lendület máig sem tért vissza. Hogy ez megtörténhessen, ahhoz erősen javulnia kell az egész világon az ipari rentabilitásnak.

Most jelent meg először magyar nyelven

a legnagyobb sikert aratott háborus regény

ERNST GLAESER:

A 902-esek

A világ összes nyelvein sok millió példányban fogyott el, több mint 300 oldalas könyv

Ára 95 lei

az „UJ KELET” könyvosztályában

A háborus irodalom egyik legbecesebb alkotása ez a regény, mellyel fiatal írja egyszerre a modern német irodalom első emberei közé emelkedett. „A 902-esek” a front mögötti Németország élete és a német fiatalág regénye. Hatalmas szociális mű Glaser könyve, de elejétől végig érdekfeszítő, izgalmas, izigvérig irodalmi olvasmány. Ime néhány szemelvény abból, hogy fogadták a kritikások.

„Ennek a könyvnek semmiféle siker se elég. Ez a könyv több, mint a felnőttek számára való irodalom: generációkon keresztül minden tizenhat éves ifjunak kezébe kéne adni, hogy fogalma legyen az életről”.

Die Menschheit.

„Ez a mű nemcsak elsöranu irodalmi alkotás, hanem a háborus korszak egyik legbecesebb dokumentuma”.

Remarque.

„Igen kiváló munka ez, mely megszédit kvalitásaival: nagy gondot fordít arra, hogy pontos legyen és rendkívüli a megfigyelő készsége”.

Thomas Mann.

A legnagyobb élmény — a legszebb pacifizmus — A nacionalizmus — Zsidókérdés — Antiszemitizmus — A szociális kérdés — Aer munkásmozgalom — A kapitalizmus — A gymeknevelés minden problémái egy izgalmas regényben.

Vidéki rendelésnél költségekkel együtt 100 le küldendő be, Utánvétellel 110 lei.

Az első nagyszabású magyarnyelven megjelent cionista könyv

Megjelent!

Mindenkinek ismerni kell az ujkori zsidóság fejlődését

Adolf Böhm:
A cionista mozgalom

A cionista irodalom standard műve
magyar nyelven

Évtizedek óta nem jelent meg magyar nyelven ilyen bízagpótló zsidó könyv. Tartalmazza a zsidó nemzeti mozgalom történetét Herzl haláláig

Ára 120 lej

Kapható az UJ KELET könyvosztályában
(Az összeg előzetes beklődésénél 8— lej, utánvételes szállítással 17— lej költség)

estii

intila

alatt

Mariu zemita

ndhalálig

Uj Keletben

Ahol a divatok születnek

Berlin, június 24.

Az emberek manapság nagyon szeretik az uniformizálódást. Mindenki „jolyan” akar lenni, amilyennek lenni éppen „modern”. Rövid szoknya? Az egész világ rövid szoknyát hord. Hosszú szoknya? Az egész világ hosszú szoknyát hord? Foxtrott? Ót világrész táncol foxtrottot. Tangó? Az egész világ tangóra esküszik. Próbaházasság? Tegnap senki se tudta még, hogy ez mi csoda. Ma: mindenki lelkesedik érte. Holnap: passe. A divatok egymás sarkába lépnek. Valakinek extravagáns ötlete támad, — holnapra már divat lesz belőle. Minden hét meghozza a maga új divatját. — különösen a világvárosokban. Az alábbiakban egy csokorra valót adunk az új berlini divatokról. Meddig maradnak a felszínen? Mikor lesz elavult ócskaság belőlük? Senki se tudja.

Amuletteket hordanak...

Berlin W. Kurfürstendamm. Zsúfolt üzlet előtt hatalmas embertömeg tolong. A kocsiuton végtelen sorba sorakoznak a legelegánsabb autók. Mi van itt? Végljárásút?

Dehogy: itt szerencsét hozó talizmánokat adnak el.

Ebbe az üzletbe néhány nap óta mindenki elzarándokolt, aki csak meg szeretné fogni a szerencsét. Autótulajdonosok és a külvárosi tömeglakások emberei.

Itt mindenki anyagi tehetsége árnyában vásárolhat be „szerencsét”. A legelősebb talizmán két márka. De van olyan is, amelyik többszáz márkába kerül. Egyébként ez az első berlini talizmánkereskedés rendőrileg is engedélyezett van.

Az elárulónak mindenki bemondja hogy mi baja, illetve, hogy milyen bajt kellemetlenséget szeretne elkerülni. Szegegyesség? Migrén? Reménytelen szerelm? — Itt minden sorsesapás ellen meg lehet vásárolni a biztosan védő talizmánt. Komolyarcu uriember. — „Indiában volt”. — készpénzfizetés ellenében osztja ki a csodaszereket, melyeknek révén minden bajt le lehet győzni. Nem is kell egyebet tenni, mint a „szerencse-hobót” állandóan magunknál tartani. S ma már fél Berlin W. talizmánt hord magánál.

Mert nem divatos dolog, hogy az embernek még csak szerencséje se legyen... **Macskákat sétáltatnak az utcán**

Ismét: Kurfürstendamm. Az új divatok termőföldje.

Egy úr nyugodtan sétálva megy a járókelők között. Sokan megfordulnak utána. Néhány nap előtt még egyetlen volt a maga nemében. Ma már szép szám alatt akadnak utazói.

Pörázon egy kutyát és egy angoramacskát vezet. A macska kék selyemszalaggal van díszítve.

Az egyik kurfürstendamm-i kavéház üveglaká mögött pedig két fiatal hölgy ül. Mind a kettőnek macska van az ölében. Még mindenki megnézi őket. De néhány nap múlva már senki se fog törődni velük.

Az egyik új berlini luxushotelben Lift viszi fel a tetőre az embereket. Fent a szabad ég alatt kert van s ezenkívül jazzband és bár.

A bár már a kora reggeli órákban erős látogatottságnak örvend. Hogyan, hát itt már reggel kezdik inni a cocktail-eket? Néha isznak is az emberek, délelőtt is, de a látogatók többsége nem az italokért jön ide, itt a vendégek többsége nem iszik, — de levetkőzik. Mert a barban délelőtt napfürdő van.

Fényképezés — jellemző pózban

Modern berlini fényképezőműterem. Az ember, aki itt fényképez, csak másodsorban fotográfus. Mert elsősorban: emberismerő.

Mert itt nem közönséges fényképek készülnek, — hanem karakterisztikusak. Itt nem az arevonásokon van a hangsúly, hanem azon, hogy a fénykép megmutassa a lefényképezett ember személyiségének „lényegét”.

A fényképező emberismeretére van bízva. Mielőtt felvételt készítene, alaposan megnézi a vevőit. Kolerikus ember? — Kérem, tessék káromkodni! tessék olyan düht mutatni, amilyet csak tud!

Démonikus asszony? — Tessék csábító arckifejezést csinálni! Igen, így jó, — csak egy kissé még csábítóbban...

A jellemző pózban felvett fényképek rendkívül divatosak. Minden segédhivataltól osztályfőnök napoleoni pózban fényképezeti le magát. S minden asszonyról kislül, hogy nagy színésznő rejtezik benne...

Színház—Művészet

A Magyar Színház irodájának közleményei:

MA ESTE: MEDGYASZAY VILMA BUCSUJA

Igen gazdag és változatos új műsor keretében tartja ma esti bucsuelőadását Medgyaszay Vilma. A műsor ez:

Népballadák: Kodály B. és Bartók B.

1. Mit kéne elvenni.
2. Barcsai.
3. Tücsöklakodalom.

Zsidó népdalok:

1. Szól a kakas már.
2. Ukrajnai lakodalmi ének.
3. Chassideus táncdal.

Karácsonyi Ili énekszámai.
Francia, német, angol dalok:

1. Le Roy a fait battre Tambour.
2. Das Mutterherz.
3. The old Kentucky home.
4. Der kühle Engländer.

SZÜNETH. rész.

1. Kató a misén.
2. Duna vizén feléle uszik a ladik.
3. Tartózkodó szerelem.
4. Merceria.
5. Cigánydal.

Karácsonyi Ili énekszámai.

1. A szép asszony dala.
2. Színház.
3. Hallatlan eset.
4. Pas de Vie hurok.

Rendes színházi helyarákon válthatók a jegyek a ma esti bucsuelőadásra.

HOLNAPTOL: HADZSI MURAT — IVAN MOSJOUKINE

Vörös betűs ünnepe lesz azoknak, akik a filmet szeretik.

A világ leghatalmasabb hangos filmóriását, a „Hadzsi Murat”-ot fogják bemutatni a Magyar Színházban, a főszerepben Ivan Mosjoukine-val, akinek ez a legragyogóbb alakítása.

A „Hadzsi Murat”-nak semmiféle előzetes, szövírágos reklámra nincs szüksége. Csak arra kell utalnunk, hogy az egész világon a nagy metropolisekban diadallal mutatták be a „Hadzsi Murat”-ot s mindenütt hónapokig játszották ezt a filmesodát. Sajtónak és közönségnek egyhangú volt a véleménye, hogy mióta filmet gyártanak, gazdagságban, szépségben, érdekességben ennél különbet, tökéletesebbet nem alkottak. Az egész világon ezzel a jelzővel emlegetik a „Hadzsi Murat”-ot: „A hangos filmek fejedelme”.

Minden eddigi méreteket felülmúló pénzáldozattal lehetett csak megszerezni a „Hadzsi Murat”-ot. Dollárokban is óriási szám az, amibe ennek a filmesodának a lekötése került. Eppen ezért mindenütt, ahol még eddig előadták, a helyek árait háromszorosára kellett emelni. Kolozsvár az egészen kivétel. A Magyar Színház igazgatósága nem akarja elkedvetleníteni hűségese közönségét, amely az utóbbi hetekben tízezer számarú látogatója a színházat s így a legminimálisabb helyáremelést eszközölte csak. Amíg például Bukarestben a „Hadzsi Murat” előadása alkalmával a legrágább jegy 160 lej, a legelősebb jegy 80 lej volt, addig Kolozsváron a legrágább jegy 30 lej s a legelősebb 10 lej lesz.

Kivételesen a „Hadzsi Murat” előadásaira délelőtt is lehet előre váltani jegyeket.

A „Hadzsi Murat” csak négy napig maradhat Kolozsváron: csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap. Előadások minden nap 3, 5, 7 és este 9 órakor.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán este 9 órakor: Medgyaszay Vilma második estélye, teljesen új műsorral. Karácsonyi Ili közreműködésével. (Egészen más műsor, mint az előző este! Rendes helyárak. Sorozatszám: 323.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szerdán 3, 5 és 7 órakor: A szerelem dala és amerikai burleszk (utóljára).

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órakor az idei évad legnagyobb filmszenzációja: Hadzsi Murat, vagy a Fehér ördög. A hangos, zenélő filmek fejedelme. A világ leghatalmasabb filmtraktója. Főszereplő: Ivan Mosjoukine. Kivételes helyárak:

Páholy és földszint csak 30 lej, erkélyülés csak 20 lej, földszint első 8 sorban csak 10 lej. Előadások 3, 5, 7 és este 9 órakor:

Pénteken 3, 5, 7 és este 9 órakor: Hadzsi Murat (A fehér ördög) Iván Mosjoukine. Helyárak 30, 20 és 10 lej. Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órakor: Hadzsi Murat (A fehér ördög) Iván Mosjoukine. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szombaton éjjeli előadás 11 órai kezdettel, csak felnőtteknek: Erotikon. Helyárak: 30 és 20 lej.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7 és este 9 órakor: Hadzsi Murat (A fehér ördög). Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap éjjeli előadás 11 órakor csak felnőtteknek: Erotikon. Helyárak: 30 és 20 lej.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai Szerda, június 25

Bukarest. 17: Rádiózenekar. 18:30: Felolvasás. 18:45: Hírek. 19: Gramofon. 20: Cellohangverseny. 20:30: Felolvasás. 20:45: S. Babics operatőrekes dalestje. 21:15: Zongorahangverseny. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: A honvédegyalozozred zenekarának hangversenye. 9:30: Hírek. 12:05: Hangverseny. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2:30: Hírek. 3:30: Morse-tanfolyam. 4: Kelemen Ernő előadása: „A világ legnagyobb virágoskertje. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Kertész József novellái. Szemet-szemért. Találkozás. 5:35: A m. kir. Országos Tisztelő-Olasz nyelvoktatás. 7:15: Gyorsírási tanfolyam. 8: Operatőrszettek és keríngők. 9:30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd utána Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spolarich-kávéházban.

Bécs. 20: Bach művei orgonán. 20:50: Népszerű est.

Berlin. 19:30: Berlioz: A trojaiak c. operája.

Breslau. 21:30: Szórakoztató est.

Hamburg. 20: Klasszikus operettek.

Lipsee. 19:30: Citerazene. 21. Kamarazene.

Stuttgart. 19:30: Verdi: Sziellia: vécsernye c. operája.

Varsó Kattovitz. 16:25: A tenger napja. Közvetítés a Gdynia kikötőből.

Poznan. 20:30: Könyvzene.

Riga. 19:03: Népszerű hangv.

Róma. 21:02: Toscani est.

Milánó. 20:30: Könyvzene.

Oslo. 20: Hangverseny.

Prága. 20: Beethoven: C-moll vonós-negyese. 20:05: Csehslavok est. 21:02: Opera és balettest.

Pozsony. 19: Zongorajáték. Schubert: Momen Musikal. Liszt: Rógtönzött keríngők.

Ostrava. 20:50: Vig dalok. 21: Keríngők. 21:30: Harmónikázás. 21:35: Orlow-egyveleg. 22:45:Gramofon.

Belgrád. 20: Zongorahangv. 20:30: Szlav rádiónegyese. 21:45: Szlav dalok.

CSÜTÖRTÖK JUNIUS 26

Bukarest. 17: Könyvzene. 18:30: Felolvasás. 18:45: Beszélőújság. 19: Gramofon. 19:40: Rádiógyetem. 20: Dalest. 21:15: Gramofon. 21:45: Beszélőújság.

Budapest. 9:15: A rádió házi kvártettjének hangversenye. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. időjárásjelentés. 12:05: A m. kir. 1. honvédegyalozozred zenekarának hangversenye. 12:25: Hírek. 1: Pontos rek. 4: Rádiószabadgyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5: Szányi Aladár meséi. 5:40: Pileh J. ny. ezredes felolvasása: „A montelloi esata”. 6: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a városligeti Iparesarnok előtti zenepavillonból. 7:15: Angol nyelvoktatás. 7:45: Nagy Izabella magyar nótastíje Rác Béla cigányzenekarának kíséretével. 8:40: Zilahy Lajos felolvasása: „Amerika”. 9:00: Hangverseny. 9:40: Pontos időjelzés.

Első osztályu orth. kóser penziókat Szovátána fő centrumban fürdőigazgatósággal szembeni Krisztina villába helyezték át. Felvilágosítással szolgál Stark Ferencz.

időjárásjelentés, hírek, majd a Fejes szalonzenekar. 10.30—12.30: Bura S. és cigányzenekarának hangv.

Bécs. 20:40: Zeneszámok Schubert, Weber, Spohr, Marschner, Chopin, Schumann, Heller, Strauss műveiből. 22: Francia és angol dalok. Utána jazz.

Berlin. 19:30: Karének. 20:45: Táncezene. Utána cigányzene Budapestről.

Breslau. 21: Játék két zongorán. 22:45: Szórakoztató tánczene. mónikus hangverseny.

Milánó. 20:30: Rosini: Az olasz nő Algirban c. operája. 20:30: Könyvzene.

Róma. 21:02: Zandonai: Romeo és Julia c. operája.

Varsó. 19:20: Gramofon. 20:45: Operatőrszettek.

Kattovitz. 20:30 Dalok.

Poznan. 20:30: Schubert: Vonósnyegyes leány és a halál témájára.

Oslo. 20:30: Hangverseny. 22:15: Orgonajáték.

Prága. 21:30: Chopin művei. 22:15: Orgonajáték.

Pozsony. 18:10: Játék két zongorán.

Brünn. 18:30: Operett dalok. 21:30. Fuvós-ötös.

Apróhirdetések

JÉGSZEKRÉNYEK

mészárosok és vendéglősök részére is mérés méretben. Sörkimerő pultok KERTÉSZ-nél Targu-Mures, telefon 314. Kívánatra árajegyzék. — Képviselő Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brasov

A nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozom, hogy ort. kóser vendéglőmet TILMÁR-UTCA 7., bent az udvarba helyeztem át NÓTA-ETTEREM.

ORTH. KÓSER vendéglő Tusnádon július 1-től.

GIMNÁZIUMOT végzett több nyelvet beszélő intelligens zsidó fiatalember a nyári időnyre vidékre uricáládkozó kisebb diákok mellé elmenne. Tökéletes korepetitor. Megkeresések az újság kiadóhivatalához „Zsidó” jellegre.

KERESEK aug. 1-re belvárosban, vagy belvároshoz közel 2 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakást földszobával, esetleg a nélkül. Pontosan fizetek. Cimeket a kiadóba kérek.

KIADÓ 2 és 4 szoba konyha, előszoba, fürdőszoba, konyha, élezkamra, viz, villany, központi fűtés és lift használat. Értekezni: Unirii 7, házfelügyelőnél.

KERESEK egy kellemes zsidó lakóhársnót 2-3 hételre Előpatakra július 1 től Grünwald Szechenyi tér 11.

Román, német, magyar nyelvben perfect Natalemben megfelelő garanciával inkasszó, iroda vagy más bizalmi álist keres. Megbízható jellegre a kiadóba.

RENTEABILIS. jól bevezetett iparvállalat más elfoglaltság miatt átadó. Átvételhez száz-ezer lei szükséges. Cím a kiadóban.

INTELLIGENTES jüdisches Mädchen perfect deutsch rumänisch, such Erzicherposten in Cluj zu 4-7 jährigen Kindern. Adresse Administration unter „Bescheiden”.

SCHWARTZ IG-NACNE orth. képer VEGETARIUS ETTERME és tejszárnya Reg Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. szám alatt megnyit. A felhasználó tejműek saját készítményeim. — Ugyanott naponta frisse telés és bifalylej házhoz szállítva is kapható

Egy nagy álló íróasztal szekrényvel eladó. Cím a kiadóban.

Nagy lakás eladó. Cím a kiadóban.

XIII ÉVF. Cluj—Kolozs június 26 C 5690 ÉV - S

Az Uj Kelet az egy és hánati zsidó napila Cikkeink utanny forrás megjelölés me Kéziratokat nem es megörzésükre s

Madgearu musa a tükre

Madgearu ipari gyette a sajtó képvises 1930. évi költségvetés jeles felesleggel fog szakkörök azonban pénzügyminiszter ró sát és azt állítják, minden oka megvan tommal tekintsen ga jövője elé. A barsón tanából következik oly duzzadó remény végrehajtók munkáj lensege a közelethez kosai az optimizm pítő színein kereszt — ugyanakkor, mid offo — a reménytel gasztalan pesszimz itéli meg az esemén

Ezuttal azonban nem komoly, higgad lanak vitába Madge rek, akik már fogla megszokták azt, h nek kijelentéseikben las tárgyává tegy Ervek helyett a stat lektikájával bizonyi gazdaszok. Az 1930. nem 42 milliárd lejre Az állami bevételek érte el a maximum ötszre 2 milliárd 77 állam kasszáiba. Ha folyamán növekedn dások nem biznak ségvetési év végéig oly magasra fokozt az előirányzat szin ségvetés összeállítá tettük aggodalmun és megirtuk, hogy milliárd lejt az or zetéhez és teljesít nyitva tulzottnak pénzügyminiszter a ségvetéssel szembe ra, hogy megszava lás elleni törvényv telek teltemes em adófizetők száma ugyanakkor azonb nem kisebb arány újbetők teljesítő fjabb rendekek v sorában, a fizetés dök eddig soha ne emelkedtek és az á hoz volt kénytelen hajtásánál.

Nem férhet kétsé na gazdasági pro jában ma a mezőg ság 70 százalékát román nemzetgazd pezik és a mezőga dese nélkül az ál szonyok megjaví Mar pedig éppen a zet az, amely a le vérmes remények szerü termésből n szág gazdasági el vagon gabona vá termésből értékes rakban akkor, mi tása is megkezdő lehetőségek azonb belföldön oly nyo ára, hogy a termelő kába investált el zését sem. Bizony beejtő helyzetet e daság ténen az eg ható válás idetz bonatözsde alaesc

On még mindig nem váltotta ki a

sékelt?